

Raport z badania uczestników Up To Date Festival 2022

Maciej Białous
Agnieszka Morozowska
Izabela Malesza

Białystok, 2022

Spis treści

ZAŁOŻENIA BADANIA, JEGO UCZESTNICZY I UCZESTNICZKI	- 2 -
MOTYWACJE UCZESTNIKÓW I UCZESTNICZEK DO UDZIAŁU W FESTIWALU	- 3 -
SPECYFIKA UTDF / WYOBRAŻENIA FESTIWALU	- 8 -
TERMIN ORGANIZACJI FESTIWALU ORAZ DODATKOWE WYDARZENIA	- 13 -
OGÓLNA OCENA TEGOROCZNEJ EDYCJI UTDF ORAZ DOŚWIADCZENIA FESTIWALOWE	- 17 -
WYDATKI OSÓB UCZESTNICZĄCYCH W FESTIWALU	- 33 -
POLITKA INFORMACYJNA I KOMUNIKACJA W SOCIAL MEDIACH	- 37 -
BADANI SPOZA BIAŁEGOSTOKU	- 38 -
SPĘDZANIE CZASU W BIAŁYMSTOKU.....	- 41 -
UP TO DATE FESTIVAL A MIASTO I REGION	- 43 -
PODSUMOWANIE.....	- 46 -

ZAŁOŻENIA BADANIA, JEGO UCZESTNICZY I UCZESTNICZKI

Niniejszy raport jest końcowym efektem badania uczestników trzynastej edycji Up To Date Festival (dalej również: UTDF), zorganizowanego we wrześniu 2022 r. w Białymstoku. Badanie zostało zaprojektowane i przeprowadzone w porozumieniu z organizatorami Festiwalu przez osoby pracujące i studiujące w Instytucie Socjologii Uniwersytetu w Białymstoku: dr Macieja Białousa, dr Małgorzatę Skowrońską, Agnieszkę Morozowską oraz Izabelę Maleszę. Za pomoc w realizacji badania dziękujemy organizatorom UTDF, w szczególności Janowi Roguzowi, który był dla nas jednocześnie pierwszym kontaktem i ostatnią deską ratunku, a także wszystkim wolontariuszom, którzy wykonywali pracę ankieterów.

Centralnym elementem badania były wywiady kwestionariuszowe w formie elektronicznych ankiet, które skierowano do uczestników i sympatyków UTDF. Ankietę można było wypełnić samodzielnie przez Internet w okresie od 16 sierpnia do 11 września 2022 r. Ponadto, podczas trwania wydarzenia (2-3 września), wolontariusze-ankieterzy asystowali uczestnikom w jej wypełnianiu. Na czas trwania Festiwalu ankietę została poszerzona o serię pytań dotyczących doświadczeń i opinii na temat tegorocznej edycji. Ze względu na to, liczba odpowiedzi na poszczególne, omówione niżej pytania może być znacząco różna. Autorzy zaznaczają te dysproporcje, podając liczbę odpowiedzi (oznaczoną symbolem N) przy opublikowanych wykresach i tabelach. W tym miejscu należy również dodać, że badanie – ze względu na ograniczenia realizacyjne oraz specyfikę wydarzenia – nie ma charakteru reprezentatywnego. Niemniej, badacze dołożyli wszelkich starań, aby wyniki oraz ich interpretacje były w jak największym stopniu trafne i rzetelne. W tym celu sięgnięto również po inne techniki pozyskiwania danych.

Istotną częścią badania stały się wywiady jakościowe, zarówno grupowe jak i indywidualne, przeprowadzone z uczestnikami i uczestniczkami UTDF w sposób bezpośredni oraz on-line. W wywiadach wzięli udział zarówno mieszkańcy Białegostoku jak i osoby przyjeżdżające na Festiwal z innych miejscowości. Forma

wywiadów jakościowych, opierająca się o mniej ustrukturyzowaną, bardziej pogłębioną rozmowę pomiędzy badaczami i badanymi, przyczyniła się do trafniejszych i pełniejszych interpretacji wyników badania ilościowego.

Kim byli uczestnicy i uczestniczki, którzy wzięli udział w badaniu kwestionariuszowym? Podstawowe dane demograficzne mówią o nich następujące rzeczy:

- Łącznie wypełniono **529 ankiet**.
- Kwestionariusz wypełniły osoby w wieku od 17 do 67 lat, a **średnia wieku wyniosła 27 lat**.
- Wśród badanych było **48,8% mężczyzn, 47,3% kobiet, 3,9% osób niebinarnych**.
- **Dwie trzecie badanych mieszka w Białymstoku**.
- Przeciętna osoba badana była **w przeszłości na czterech edycjach UTDF**. Co szósty respondent był na Festiwalu po raz pierwszy.

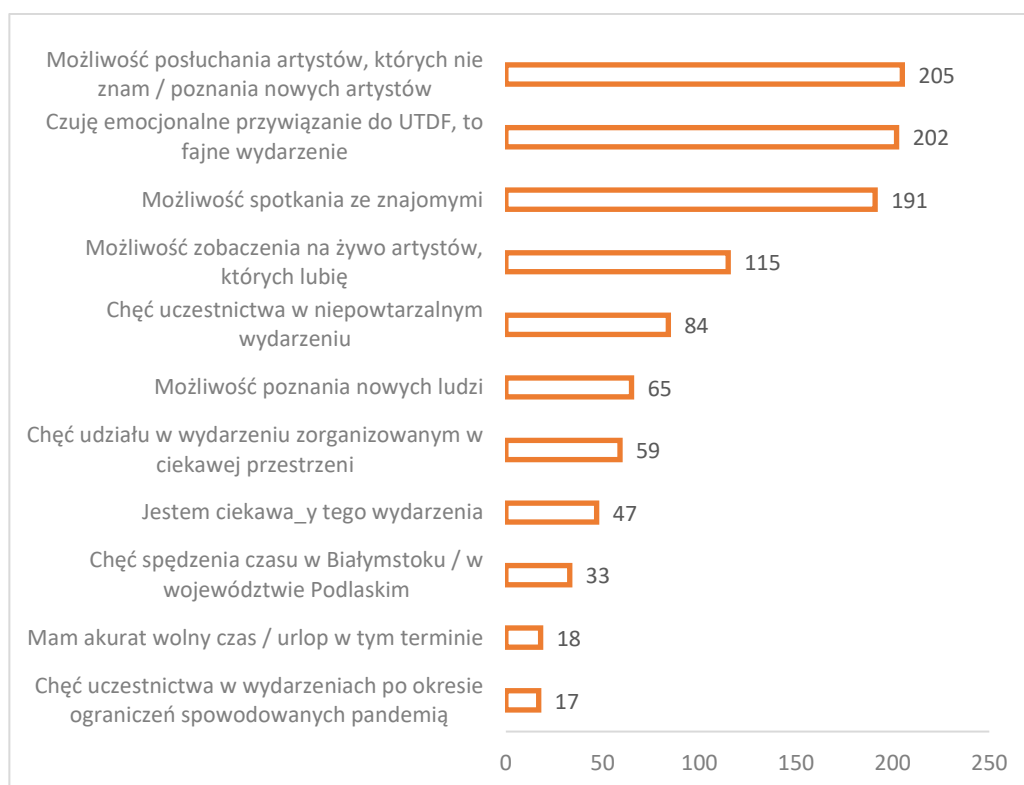
MOTYWACJE UCZESTNIKÓW I UCZESTNICZEK DO UDZIAŁU W FESTIWALU

Jedno z pytań otwierających badanie ankietowe dotyczyło motywacji respondentów do uczestnictwa w UTDF. Badani mogli wybrać do trzech najważniejszych czynników motywujących, wskazując tym samym w jaki sposób odbierają Festiwal, np. czy jest to dla nich przede wszystkim wydarzenie artystyczne, towarzyskie, odskocznia od codziennych zajęć itp.

Zebrane odpowiedzi, zaprezentowane na wykresie poniżej, pokazują wyraźną przewagę trzech bodźców: możliwości poznania i posłuchania artystów, których się nie zna; emocjonalnego przywiązania do wydarzenia oraz możliwości spotkania ze znajomymi. Motywacje te odpowiadają nieco innym obszarom odczuć

i aktywności, zwracając uwagę na aspekty estetyczno-kulturowe (możliwość posłuchania nowych artystów), emocjonalne (przywiązanie) oraz społeczno-towarzyskie (znajomi). Pokazuje to, że uczestnictwo w Festiwalu w wielu przypadkach jest doświadczeniem zróżnicowanym lub złożonym. W związku z tym, warto zwrócić uwagę na to, czy i w jaki sposób motywacje do udziału w UTDF wiązały się z cechami osób badanych, takimi jak wiek, płeć, czy miejsce zamieszkania.

Wykres 1. Motywacje do uczestnictwa w UTDF

Źródło: badanie własne. N=529

Różnice w wybieranych odpowiedziach widać na przykład wśród odbiorców w różnym wieku. Dla osób pomiędzy 25 a 39 rokiem życia najczęściej wskazywaną motywacją było emocjonalne przywiązanie do Festiwalu. Wydaje się więc, że w tej grupie najłatwiej znaleźć osoby, które stanowią rdzeń festiwalowej publiczności powracającej każdego roku na kolejne edycje. Odzwierciedlają to również częste wypowiedzi osób z tego przedziału wiekowego, które wzięły udział w badaniach jakościowych. Symptomatyczny może być tu chociażby cytat: „Zbudowało to całą

moją tożsamość muzyczną i wiem, że nie jestem jedyną osobą, która wyrosła na Up To Date, jest nas wielu”. Takie przywiązanie często nie zdążyło się jeszcze wykształcić w młodszych uczestnikach i uczestniczkach. Wyniki badania pokazują, że osoby, które w 2022 r. odwiedziły Festiwal po raz pierwszy są przeciętnie młodsze, dominują wśród nich uczestnicy w wieku 17-24 lata. Przedstawiciele tej kategorii wiekowej najczęściej zwracali uwagę na możliwość spotkania ze znajomymi oraz – stosunkowo częściej niż starsze osoby badane – na chęć uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych po okresie ograniczeń spowodowanych pandemią. Pokazuje to, że dla młodszych najważniejszy może być towarzyski wymiar wydarzenia.

Najstarsi respondenci (40+) najczęściej wskazywali na możliwość posłuchania nieznanymi artystów, natomiast wyraźnie rzadziej niż młodzi podkreślali oni szansę na posłuchanie artystów, których lubią. W tych kategoriach wiekowych stosunkowo licznie zwracano również uwagę na możliwość poznania nowych ludzi. Sugeruje to, że starsi uczestnicy częściej niż inni wybierają się na Festiwal z ciekawości, licząc na poznanie nowych ludzi, artystów czy nurtów muzycznych.

Podobnie interesujące jest zestawienie wybranych motywacji wśród badanych, którzy preferują spędzanie czasu przy różnych festiwalowych scenach. Najbardziej wyróżniają się tu osoby, które za ulubioną uznały Czwartą Scenę Czwórki. Stosunkowo częściej udzielały one odpowiedzi dotyczących możliwości spotkania znajomych oraz uczestnictwa w wydarzeniu zorganizowanym w ciekawej przestrzeni, rzadziej natomiast odnoszące się do line-upu (poznanie nowych lub posłuchanie znanych artystów), czy mówiące o niepowtarzalności wydarzenia. Wydaje się więc, że – w porównaniu z innymi grupami – mogą być to osoby, które częściej traktują Festiwal w kategoriach społeczno-towarzyskich niż estetyczno-kulturowych. Scena Czwórki może być dla nich najlepszym wyborem zarówno ze względu na eklektyczny dobór artystów, jak również bliskość strefy gastronomicznej oraz przestrzeni odpoczynku sprzyjającej relacjom społecznym.

Warto również zwrócić uwagę na fakt, że niektóre motywacje osób badanych miały tendencję do współwystępowania z innymi. Dla przykładu, możliwość posłuchania artystów, których się lubi oraz możliwość posłuchania nieznanymi artystów często występowały w wypowiedziach tych samych respondentów, co sugeruje, że uczestnicy i uczestniczki UTDF są otwarci na różne

doświadczenia muzyczne. Przyjrano się również bliżej osobom badanym, u których współwystępowała trójka najczęstszych motywacji (tj. „możliwość posłuchania artystów, których nie znam / poznania nowych artystów”; „możliwość spotkania ze znajomymi” oraz „czuję emocjonalne przywiązanie do UTDF, to fajne wydarzenie”). Okazuje się, że istnieją wyraźne różnice pomiędzy tą grupą, a ogółem badanych. Są to bowiem osoby, dla których zdecydowanie najważniejszą festiwalową sceną jest Pozdro Techno. Częściej mieszkają poza Białymstokiem i wszyscy mają wcześniejsze doświadczenia z UTDF, uczestnicząc średnio w pięciu poprzednich edycjach, co jest wartością nieco wyższą niż w całej badanej populacji (średnia 4). W grupie tej, niemal dwukrotnie częściej niż w całej populacji zdarzyły się osoby, które deklarowały obecność na przynajmniej dziesięciu edycjach Festiwalu (15,6% wobec 8,9% w całej populacji). Można więc założyć, że mamy tu do czynienia z motywacjami charakterystycznymi dla najwierniejszej, najbardziej konsekwentnej grupy uczestników UTDF.

W pewnym uproszczeniu można stwierdzić, że badanie motywacji wskazało – wśród całego spektrum rozmaitych odpowiedzi – istnienie przynajmniej dwóch kategorii uczestników, którzy inaczej uczestniczą w Festiwalu oraz inaczej go przeżywają. Jedną z nich, którą roboczo nazwiemy **społecznością techno**, to osoby nieco starsze (mediana wieku 26,5; średnia 28,5 lat), z dużym doświadczeniem na UTDF, przywiązane do wydarzenia i jego uczestników. Bliskie scenie techno i otwarte na nowe doświadczenia muzyczne. Ponadprzeciętnie często przyjeżdżają na Festiwal spoza Białegostoku. Drugą z grup można określić z angielską **uczestnikami casualowymi**, co sugeruje luźniejsze związki ze środowiskiem fanów muzyki techno, a niekiedy również pewną przypadkowość znalezienia się na wydarzeniu. Są to najczęściej osoby nieco młodsze (mediana wieku 24; średnia 26 lat), chociaż również widoczna jest tam grupa uczestników i uczestniczek po 40 roku życia. W większości mieszkają w Białegostoku lub jego okolicach. Zazwyczaj mają nieco mniejsze doświadczenia z Festiwalem i są słabiej przywiązani emocjonalnie do marki UTDF. Bardziej zwracają uwagę na społeczno-towarzyskie aspekty wydarzenia niż na przeżycia czysto muzyczne, częściej spędzając czas w okolicach Czwartej Sceny Czwórki czy strefy gastronomicznej.

Podział ten będzie widoczny również w dalszych częściach raportu pokazując, że do pewnego stopnia grupy te mają odmienne wyobrażenia i oczekiwania wobec wydarzenia. Może to stanowić wyzwanie dla organizatorów,

szczególnie w dłuższej perspektywie, biorąc pod uwagę, że młodzi uczestnicy i uczestniczki mogą liczyć na inne rozwiązania organizacyjne niż dotychczasowy, silny ale starzejący się rdzeń.

Kwestie związane z różnymi motywacjami i stylami uczestnictwa potwierdzały również wypowiedzi uzyskane w wywiadach jakościowych. Przynajmniej kilkoro badanych zwracało w nich uwagę na wspólnotowość festiwalowych doświadczeń wśród przedstawicieli społeczności techno oraz ich powiązanie z białostockimi klubami FOMO, a wcześniej Metro. Jednocześnie, zdaniem rozmówców, atmosfera UTDF jest na tyle włączająca, że każdy uczestnik i uczestniczka może rzeczywiście poczuć się częścią społeczności (w tym kontekście powtarzały się m. in. anegdotyczne przykłady osób 50+, w tym starszych członków rodzin, które pojawiały się na wydarzeniu z ciekawości dzięki darmowym wejściówkom). Na tej podstawie wydaje się, że mówiąc o **społeczności** związanej z Festiwałem osoby badane mogą mieć na myśli dwa znaczenia:

1. **Inkluzywne**, w którym nacisk położony jest na różnorodność wszystkich uczestników, ich otwartość na inne osoby i włączającą atmosferę wydarzenia. W tym rozumieniu społeczność obejmuje również uczestników casualowych, każdą osobę, która dobrowolnie chce utożsamiać się z UTDF.
2. **Ekskluzywne**, odnoszące się przede wszystkim do wspomnianej wyżej społeczności techno – osób doświadczonych uczestnictwem w scenie klubowej i wielu wcześniejszych edycjach UTDF, często dobrze zorientowanych w najnowszych trendach muzyki elektronicznej, najbardziej kompetentnych w ocenie prezentowanych podczas Festiwalu artystów, posiadających insiderską wiedzę na temat wydarzenia, ubierających się w odzież UTDF itp. Przy tym, bycie częścią społeczności w tym sensie nie oznacza bynajmniej, że towarzyskość jest kluczowym elementem doświadczenia festiwalowego. Pokazują to wypowiedzi osób spędzających swój czas głównie przy scenie techno, takie jak: „Nie uważam, żeby to była jakaś szczególnie ważna rzecz żeby uczestniczyć z kimś, bo można się tam bawić naprawdę równie dobrze nawet samemu. Ja się tam wybieram głównie dla muzyki, a ze względu na to że znam i lubię festiwal to nie widzę przeszkód żeby uczestniczyć samemu”; „I sam poszedłem, [...] bo wiem po co tam idę, chcę żebym wyszedł spocony i zmęczony, i to dostałem.

[...] I tak oczywiście się spotkało jakichś znajomych, ale nie było się w grupie, można było pójść to tam, to tam”.

Niektóre wypowiedzi uzyskane podczas wywiadów pogłębionych sugerowały również, że choć osoby ze społeczności techno oraz uczestnicy casualowi mogą doświadczać Festiwalu niejako równolegle do siebie, zajmując inne przestrzenie i skupiając się na odmiennych aktywnościach, to obie są bardzo istotne dla wydarzenia. Druga z grup może pełnić ważną rolę w tworzeniu festiwalowej atmosfery, przede wszystkim przyczyniając się do tego, że miejsce festiwalowe wydaje się gwarne i pełne życia. Jest to również ścieżka uczestnictwa dla wielu mieszkańców Białegostoku, którzy bardzo cenią UTDF, nawet jeśli nie są silnie związani z kulturą muzyki elektronicznej. Stąd też – zdaniem niektórych osób badanych, w tym związanych ze społecznością techno – ograniczenie do minimum występów artystów hip-hopowych podczas tegorocznej edycji Festiwalu było błędem, negatywnie wpływając na liczbę uczestników. Podobnie wrażenia towarzyszyły wspomnieniom ubiegłorocznej edycji (2021), organizowanej w warunkach ograniczeń sanitarnych, którą osoby badane kojarzyły z relatywną pustką i zimnem.

SPECYFIKA UTDF / WYOBRAŻENIA FESTIWALU

Omówione powyżej zróżnicowane motywacje do udziału w Festiwalu mogą wiązać się również z odmiennymi wyobrażeniami na temat jego roli, znaczenia i specyfiki. Wyobrażenia takie są zazwyczaj złożone i wynikają z doświadczeń i preferencji uczestników, dlatego kwestie te poruszono wprost przede wszystkim podczas grupowych oraz indywidualnych wywiadów jakościowych. Uzyskane odpowiedzi sugerują istnienie kilku powtarzających się, istotnych perspektyw patrzenia na Festiwal. Zostaną one przedstawione poniżej. Nie są to kategorie rozłączne, mogą w różnym stopniu rezonować w doświadczeniu poszczególnych odbiorców,

razem wyznaczają jednak ramy dyskursu na temat tego wydarzenia oraz kryteria jego oceny, co może być cenną informacją dla organizatorów, chociażby w zakresie strategii komunikacji z uczestnikami i uczestniczkami.

1. UTDF jako **festiwal globalny**. Część badanych osób zwracało uwagę na rozpięcie Festiwalu pomiędzy światowością, trzymaniem ręki na pulsie (byciem *up to date*), wysoką jakością realizacji, a poczuciem dobrze rozumianej swojskości, wyrażającej się m. in. w duchu DIY (scenografia, odzież UTDF), współpracy z lokalnymi firmami (PSS Społem), wartościami zorientowanymi na przyjaźń i szacunek (hasła Festiwalu, akcje pocztówkowe). Stąd też globalność, rozumiana tutaj jako dostosowanie globalnych trendów, produktów i usług do lokalnych uwarunkowań społecznych i kulturowych, wydaje się trafnym określeniem. Warto przytoczyć niektóre wypowiedzi dobrze oddające ten sposób myślenia: „kojarzy mi się Berlin, tylko że po wschodniemu”, „takie rzeczy, które są bardzo światowe też, ze względu na te wszystkie instalacje, oprawy wizualne, a jednocześnie te przyziemne rzeczy jak ciuchy z odzysku, pocztówka do babci, kochajmy się. To połączenie następuje w mojej opinii bez trywializacji żadnego z tych elementów”. „Też bardzo widoczny duch DIY, taki jest duch tego festiwalu. [...] Inne festiwale nie mają tej lokalności, są bardziej skomercjalizowane, są agencjami eventowymi”.
2. UTDF jako **święto**. Niektóre z badanych osób, opisując specyfikę Festiwalu używały określeń charakterystycznych dla świąt, rozumianych jako okres niezwykły, niecodzienny, a jednocześnie wyczekiwany i cykliczny. Świadczą o tym wypowiedzi takie jak: „czas oderwania i wyrwania się, wejścia w coś nowego”, „[przeniesienie] się do innego, piękniejszego świata na kilka dni”, „[miejsce], gdzie widoczny jest jakiś rytuał uczestnictwa w festiwalu”. Badani niekiedy wspominali w tym kontekście o rezerwowaniu czasu, organizowaniu urlopów w sposób ułatwiający uczestnictwo, przywiązaniu do wrześniowego terminu, nawet jeśli pogoda bywa wówczas często niesprzyjająca. Wypowiedzi takie często wiązały się z przeżyciami emocjonalnymi i estetycznymi, jak również zwróceniem uwagi na opisany poniżej aspekt wspólnotowy.
3. UTDF jako **wydarzenie wspólnotowe**. Część osób badanych zwracało uwagę na fakt, że jednym z podstawowych elementów doświadczenia festiwalowego są spotkania ze znajomymi oraz poznawanie nowych ludzi

i poczucie wspólnoty z ogółem uczestników (por. inkluzywne rozumienie społeczności powyżej). Najczęściej wypowiedziom takim towarzyszyło poczucie ekscytacji i zadowolenia, ponieważ podczas Festiwalu można spotkać „pozytywnych ludzi”, „wspaniałych ludzi”, „fajne osoby”, które razem doświadczają, a jednocześnie współtworzą wydarzenie. Wspólnotowość wyraża się również w określeniach Festiwalu jako „rodzinnego”, „integrującego”, „łączącego” (np. „Świetną sprawą jest łączenie wielu subkultur. W tym roku wzięłam ze sobą swojego chłopaka, miał możliwość rozejrzenia się po ludziach, którzy tam są i sam był w szoku jak bardzo różnorodne jest to miejsce”).

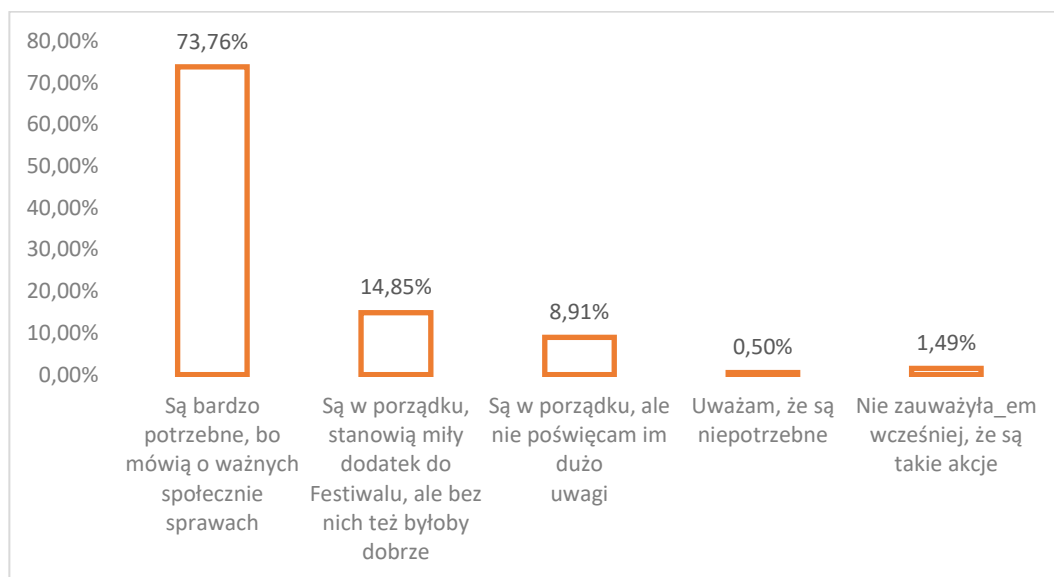
4. UTDF jako **ewoluujący organizm**. Niektóre osoby badane zwracały uwagę na to, że charakterystyczną cechą Festiwalu jest jego zmienność. Co do zasady była ona wartościowana pozytywnie, właśnie poprzez skojarzenie z pojęciem ewolucji (np. „za każdym razem niby wiemy czego się spodziewać, a tak naprawdę też są inne odsłony wydarzenia, wyraźne próby ewolucji”, „ewolucja wynikająca z idei a nie komercjalizacji”, „Mimo całej profesjonalności i rozrastania się z roku na rok jest to zajawka – to wyróżnia”). Pojęcie ewolucji kieruje te skojarzenia w stronę zmian wynikających z natury wydarzenia, o charakterze stopniowym (nie rewolucyjnym), kojarzonych ze wzrostem, rozwojem, doskonaleniem. Wzmaga to poczucie przywiązania do Festiwalu wśród osób, które uczestniczyły w nim od pierwszych edycji, bądź też były związane z jego organizacją, choćby jako wolontariusze. Obraz ten został jednak podczas wywiadów zaburzony, przede wszystkim wspomnieniem ostatnich, „pandemicznych” odsłon Festiwalu oraz tegorocznej edycji, (m. in. w kontekście ograniczenia występów hip-hopowych, liczby rozpoznawalnych headlinerów, mniejszej liczby uczestników czy czasu trwania koncertów na stadionie). Wspomniane uwagi krytyczne zostaną opisane szerzej w dalszej części tekstu.

Przedstawione wyżej perspektywy były charakterystyczne zarówno dla wypowiedzi osób bliższych społeczności techno jak i uczestników casualowych. Różnice wiązały się raczej z wykorzystaniem większej liczby perspektyw oraz osadzeniu ich w szerszym kontekście w przypadku przedstawicieli pierwszej z grup.

Ci rozmówcy chętniej nawiązywali bowiem zarówno do swoich wcześniejszych, licznych doświadczeń z UTDF, jak i ogólnej znajomości sceny klubowej, czy innych festiwali lub eventów związanych z muzyką elektroniczną.

W kontekście Festiwalu jako wydarzenia globalnego lub wspólnotowego, osoby badane chętnie odnosiły się do przykładów akcji społecznych organizowanych przy okazji UTDF. Kwestia oceny działań takich jak np. Wyślij pocztówkę do babci, darmowe wejścia dla osób w wieku 50+, Charytatywny Latający Salon Ambientu, była również przedmiotem zainteresowania badaczy w badaniu kwestionariuszowym. Ogólny rozkład odpowiedzi na to pytanie został zaprezentowany na wykresie poniżej. Jak widać, zdecydowana większość (ponad 73%) respondentów uznała, że są to działania bardzo potrzebne właśnie dlatego, że mówią o ważnych społecznie sprawach. Biorąc pod uwagę dużą jednomyślność odpowiedzi, tym ciekawsze wydaje się ustalenie, czy badani mający inne zdanie, wyróżniają się w jakiś sposób na tle pozostałych respondentów.

Wykres 2. Co sądzisz o akcjach społecznych towarzyszących organizacji UTDF?

Źródło: badanie własne. N=425

Widać m. in., że osoby, które nie wybrały najpopularniejszej odpowiedzi znacznie rzadziej wskazywały na emocjonalne przywiązanie do UTDF, co sugeruje, że działania prospołeczne stanowią jeden z filarów Festiwalu, a osoby emocjonalnie

z nim związane to rozpoznają, nawet jeśli nie biorą w nich bezpośrednio udziału. Wśród grupy nieuwważającej akcji społecznych za bardzo potrzebne widać również zdecydowaną dysproporcję płci. Przeważają mężczyźni, stanowiąc 60,5% respondentów w tej grupie, kobiety to 35,5%, osoby niebinarne 4%. Biorąc pod uwagę rozkład płci w całej badanej populacji (mężczyźni 48,8%, kobiety 47,3%, osoby niebinarne 3,9%), widać wyraźnie nadreprezentację mężczyzn wśród osób mniej zainteresowanych akcjami społecznymi związanymi z UTDF.

Wypowiedzi w badaniach jakościowych pozwalają nieco pogłębić rozumienie akcji społecznych z perspektywy uczestników i uczestniczek Festiwalu. Warto zwrócić uwagę na głosy podkreślające autentyczność takich działań, wynikających – zdaniem badanych – z rzeczywistych doświadczeń i moralnego kompasu organizatorów, a nie chłodnej kalkulacji marketingowej. Spoiwem łączącym różne akcje ma być idea inkluzji wszelkich osób lub grup, które w różnych kontekstach życia społecznego i uczestnictwa w kulturze pozostają marginalizowane (np. seniorki i seniorzy, dzieci, osoby chore).

Warto również zwrócić uwagę, że w przeprowadzonych rozmowach zauważalny był swego rodzaju dysonans pomiędzy deklaracjami a praktyką. Osoby badane oceniały akcje społeczne jednoznacznie pozytywnie, widząc w nich wartość dodaną i specyfikę Festiwalu. Natomiast tylko nieliczni rozmówcy przyznali, że kiedykolwiek zdarzyło im się brać udział w akcjach takich jak “Wyślij pocztówkę do Babci” lub zachęcać starszych członków swojej rodziny do skorzystania z akcji “50+”. Ze względu na fakt, że próba badawcza nie była reprezentatywna, trudno jest ocenić na ile taki rozkład głosów w wywiadach jakościowych był przypadkowy. Natomiast skłania to do zastanowienia się, na ile pozytywne opinie dotyczące akcji społecznych wynikały z potrzeby przytaknięcia temu, co społecznie uznane za słuszne i potrzebne, a na ile znajdowały swoje źródło w rzeczywistych, indywidualnych systemach wartości uznawanych przez osoby badane. Z drugiej strony, zarówno badanie jakościowe jak i kwestionariuszowe wskazało na aktywne zainteresowanie możliwością przeprowadzenia darmowych testów na HIV, HCV i kiłę.

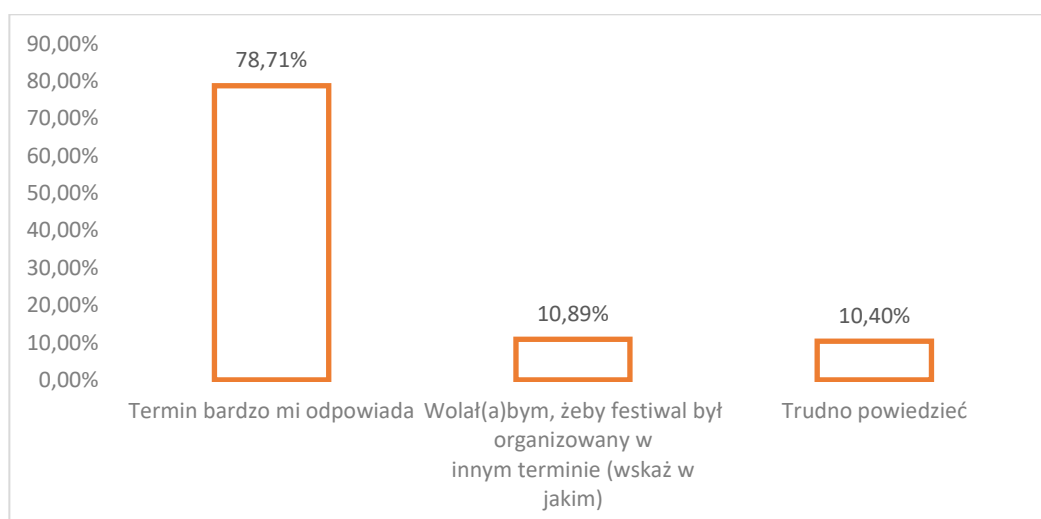
Podczas wywiadów jakościowych, badani zapytani o to, czy Festiwal straciłby, gdyby takich akcji zabrakło, zajmowali różne stanowiska. Pojawiały się głosy mówiące o poważnej stracie, ale również takie, które podkreślały, że UTDF zmieniłby się, ale niekoniecznie na gorsze. Kilka osób zwróciło również przy tej

okazji uwagę, że akcje takie jak darmowe wejścia dla osób w wieku 50+ nie są już tak szeroko promowane, a co za tym idzie, rozmówcy nie zawsze byli pewni czy inicjatywa wciąż jest kontynuowana. Pokazuje to, być może, konieczność bardziej przejrzystej lub wyraźniej celowanej komunikacji tego rodzaju działań wobec festiwalowej publiczności.

TERMIN ORGANIZACJI FESTIWALU ORAZ DODATKOWE WYDARZENIA

Osoby badane zostały również zapytane o inne kwestie związane z organizacją wydarzenia, m. in. jak oceniają termin Festiwalu (2-3-4 września 2022 r.). Jak widać na wykresie poniżej, znaczna większość respondentów (ponad 77%) stwierdziła, że termin bardzo im odpowiada, co nie powinno zaskakiwać, ze względu na fakt, że w osoby badane w dużym stopniu składały się z uczestników UTDF.

Wykres 3. Ocena terminu edycji Festiwalu

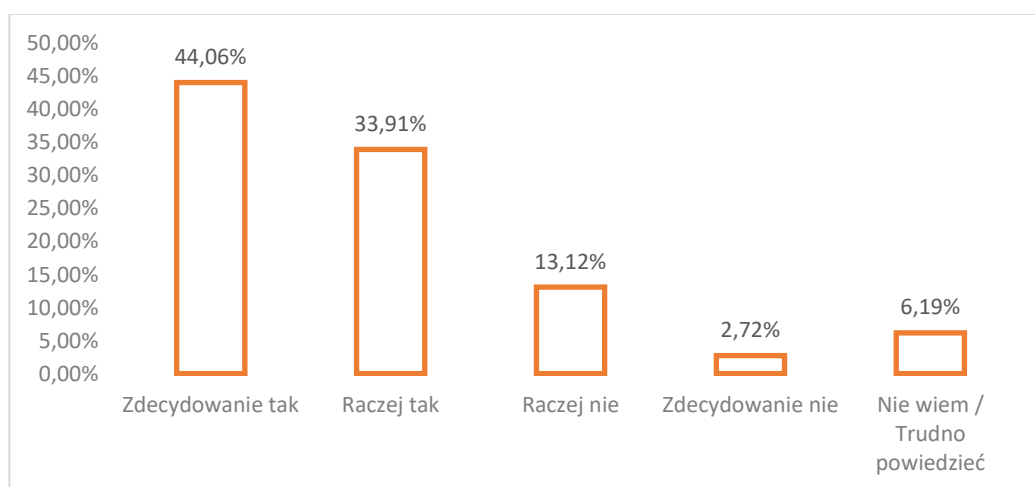
Źródło: badanie własne. N=425

Osoby, które zaznaczyły, że wolałyby uczestniczyć w Festiwalu w innym czasie zostały poproszone o to, aby wskazały najbardziej preferowany przez nie termin. Udzielono 44 takich odpowiedzi, z czego zdecydowana większość sugerowała organizację wydarzenia w miesiącach letnich (np. sierpień – 11 wskazań; lipiec-sierpień – 6 wskazań, ogólnie w cieplejszym okresie – 6 wskazań). Ponadto szóstka ankietowanych proponowała inny termin wrześniowy.

Kwestia dogodności terminu UTDF poruszona została również podczas wywiadów jakościowych. Co ciekawe, duża część osób badanych opowiadała się za tym, aby data organizacji nie ulegała zmianie. Argumentowane to było głównie sentymentem oraz przywiązaniem do konkretnego terminu, nawet pomimo niedogodności (pogoda), co pozwala sądzić, że jest to efekt patrzenia na Festiwal ze wspomnianej wcześniej perspektywy „UTDF jako święto”. Niektórzy z badanych zwracali również uwagę, że organizacja wydarzenia w cieplejszych miesiącach niesie za sobą ryzyko mniejszej frekwencji, w związku z dużą konkurencją innych eventów w okresie letnim.

Badanych zapytano również o to, czy byliby skłonni do wzięcia udziału w dodatkowych wydarzeniach festiwalowych, gdyby odbywały się one również w ciągu dnia, pod gołym niebem, w centrum Białegostoku.

Wykres 4. Gdyby wydarzenia festiwalowe UTDF odbywały się również w ciągu dnia, pod gołym niebem, w centrum Białegostoku, czy chciał(a)byś wziąć w nich udział?

Źródło: badanie własne. N=425

Ogólny rozkład odpowiedzi został przedstawiony na wykresie powyżej. Pokazuje on, że zdecydowana większość badanych (ponad 77%) wyraża zainteresowanie taką możliwością, w tym ponad 44% jest nią zdecydowanie zainteresowana, co wskazuje na bardzo duży potencjał takiego rozwiązania.

Wobec takiego rozkładu odpowiedzi istotne jest również ustalenie, jakie grupy badanych mogą być najbardziej zainteresowane taką ofertą. Po pierwsze, warto zwrócić uwagę, że odpowiedzi rozkładają się podobnie wśród miłośników wszystkich scen, chociaż badani najbardziej ceniący sceny Pozdro Techno oraz Beats rzadziej wybierali odpowiedź „zdecydowanie tak” na rzecz mniej skrajnego „raczej tak”. Być może przyczyna takiego przesunięcia w odpowiedziach została wypowiedziana przez dwie z uczestniczek badań fokusowych, które zwróciły uwagę, że aktywności festiwalowe oraz udział w after party są na tyle wyczerpujące, że czas pomiędzy wydarzeniami spędzają niemal wyłącznie na odpoczynku. Słowa te znajdują poniekąd potwierdzenie w zestawieniu pytania o dodatkowe wydarzenia z pytaniem poświęconym aktywnościom osób badanych podczas festiwalowego weekendu. Na tej podstawie można stwierdzić, iż osoby niezainteresowane dodatkowymi wydarzeniami nieco częściej spędzają czas na spaniu lub odpoczynku, chodzeniu do lokali gastronomicznych i spotykaniu się ze znajomymi, natomiast nieco rzadziej zwiedzają Białystok i odwiedzają instytucje kultury. Z drugiej strony, jak zostanie opisane niżej, pytani o to, co można byłoby zmienić lub poprawić w organizacji UTDF, to przedstawiciele społeczności techno najczęściej postulowali wprowadzenie dodatkowych festiwalowych wydarzeń organizowanych w ciągu dnia.

Ogólnie rzecz biorąc, zdecydowanie najbardziej zainteresowani taką ofertą są uczestnicy w wieku 30 i więcej lat – w tej kategorii wiekowej odpowiedzi pozytywne przekraczają 84%, a odpowiedzi „zdecydowanie tak” 46% (dla osób w wieku 30-39 lat jest to nawet 50%). Najmniej entuzjastyczna jest grupa wiekowa 25-29 lat, w której pojawiło się zaledwie 53% pozytywnych odpowiedzi, w tym 29,5% odpowiedzi „zdecydowanie tak”. Aż 40% badanych w tym wieku stwierdziło, że raczej nie są zainteresowani taką ofertą. Najmłodsza kategoria badanych, w wieku 17-24 lata, nieco częściej wyrażała swoje zainteresowanie (blisko 75% odpowiedzi pozytywnych, ponad 42% „zdecydowanie tak”), ale jednocześnie była grupą, w której widoczny odsetek osób wprost wyraził swoje niezainteresowanie (ponad 17%). Podobnie rozkładały się odpowiedzi na to pytanie

wśród mieszkańców Białegostoku i osób przyjezdnych, chociaż białostoczanie nieco częściej zdecydowali się udzielić odpowiedzi „zdecydowanie tak” (47% wobec 39% w całej badanej populacji).

Ogólnie można przypuszczać, że potencjalna oferta będzie interesowała przede wszystkim starszych odbiorców, otwartych na aktywne spędzanie czasu podczas festiwalowego weekendu, być może nieco częściej białostoczanie niż osoby spoza miasta, chociaż z pewnością zależałoby to od charakteru takich wydarzeń. W opisanych niżej postulatach i propozycjach pojawiły się m. in. pomysły warsztatów DJ-skich lub spotkań z występującymi na festiwalu artystami, co prawdopodobnie bardziej zainteresowałoby przedstawicieli społeczności techno niż białostoczanie będących częścią casualowej publiczności Festiwalu.

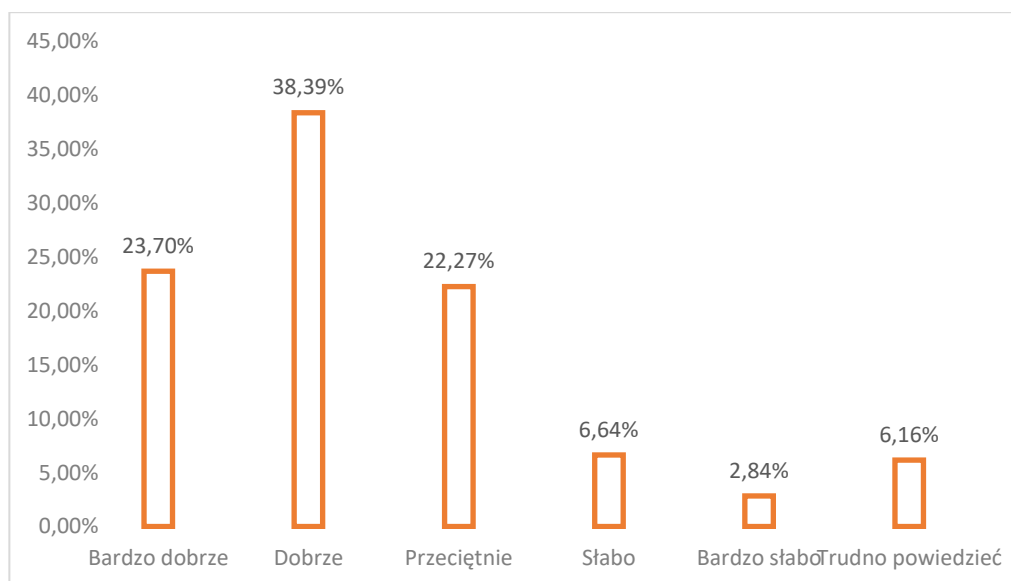
Konkretne opinie i pomysły dotyczące dodatkowych wydarzeń pojawiły się wśród osób badanych podczas wywiadów jakościowych. Zwracano w nich uwagę np. na możliwość organizacji wydarzeń na świeżym powietrzu, pozwalających odpocząć, zintegrować się, skorzystać z oferty gastronomicznej, a jednocześnie posłuchać muzyki (np. ambientowej). Proponowano również spotkania z organizatorami Festiwalu (w tym roku również w kontekście wspólnej rozgrywki w grę planszową), warsztaty, gry terenowe, eventy związane ze street artem, czy wydarzenie łączące atrakcje lunaparku z muzyką elektroniczną.

Osoby badane deklarowały, że gdyby takie wydarzenia trafiły w ich zainteresowania, byłyby nawet w stanie ponieść dodatkowe koszty uczestnictwa w nich. Warto jednak zwrócić uwagę, że każde takie stwierdzenie wiązało się z nieco inną wizją tego, w jaki sposób należy przygotować dodatkową ofertę dzienną. W praktyce, dodatkowe koszty mogłyby więc stanowić dla dużej grupy uczestników wysoki próg wejścia.

OGÓLNA OCENA TEGOROCZNEJ EDYCJI UTDF ORAZ DOŚWIADCZENIA FESTIWALOWE

Badani, których ankietowano podczas trwania Festiwalu zostali poproszeni o wyrażenie opinii na temat kilku elementów składających się na ich doświadczenie uczestnictwa na skali od „bardzo dobrze” do „bardzo słabo”. Wykres poniżej przedstawia ogólny rozkład odpowiedzi dotyczący atrakcyjności występujących artystów (festiwalowego line-upu).

Wykres 5. Ocena atrakcyjności artystów / line-upu

Źródło: badanie własne. N=219

Jak widać, dominującą odpowiedzią, wskazaną przez blisko 40% respondentów była ocena dobra, a dwie najwyższe oceny zostały wskazane łącznie przez około 62% badanych. Trzecią najczęściej wybieraną odpowiedzią była ocena „przeciętnie”, na którą zdecydowało się ponad 22% ankietowanych.

Dobór artystów był najmniej jednoznacznie ocenianym elementem organizacji, tym bardziej ważne jest ustalenie, czy oceny te mogły być znacząco

odmienne wśród różnych uczestników Festiwalu. Tabela poniżej pokazuje rozkład odpowiedzi na to pytanie z podziałem na ulubione sceny uczestników i uczestniczek oraz – dla większej przejrzystości – pominięciem oceny "trudno powiedzieć". Jak widać, suma dwóch najwyższych ocen sięga 70% wśród osób najwyżej ceniących scenę Pozdro Techno i jest niemal równie wysoka wśród entuzjastów sceny Beats. Najmniej pozytywnych ocen (na poziomie ok. 60%) wystawili zwolennicy Czwartej Sceny Czwórki, co można tłumaczyć dwojako. Z jednej strony nieco odrębnym sposobem odbioru Festiwalu przez to grono osób (mniejsze przywiązywanie wagi do wartości artystycznych), z drugiej ograniczeniem programu hip-hopowego, który w ostatnich edycjach był bardziej eksponowany na ulubionej scenie tych badanych. Warto również zwrócić dodatkową uwagę na rozkład odpowiedzi w wierszu Scena Pozdro Techno. Okazuje się bowiem, że w tym przypadku największy odsetek respondentów (14%) ocenił atrakcyjność artystów słabo lub bardzo słabo (dla Sceny Czwórki było to 13,2%). Tym samym oceny sceny Pozdro Techno okazały się najbardziej spolaryzowane, co z pewnością ma związek z wysokimi kompetencjami i dużym doświadczeniem przedstawicieli społeczności techno, przekładającym się na bardziej zdecydowane, krytyczne opinie.

Tabela 1. Ocena atrakcyjności artystów / line-upu (z pominięciem niezdecydowanych) z podziałem na ulubione sceny uczestników

Ulubiona scena	Ocena atrakcyjności artystów / line-upu				
	Bardzo dobrze	Dobrze	Przeciętnie	Słabo	Bardzo słabo
Scena Beats	34,8%	34,8%	21,7%	8,7%	0,0%
Scena Pozdro Techno	24,0%	46,0%	16,0%	8,0%	6,0%
Czwarta Scena Czwórki	18,4%	42,1%	26,3%	7,9%	5,3%
Centralny Salon Ambientu	26,7%	40,0%	26,7%	6,7%	0,0%

Źródło: badanie własne. N=198

Ważnym spostrzeżeniem jest również fakt, że niższe oceny są częstsze wśród młodszych uczestników UTDF. W całej populacji badanych średnia wieku osób wystawiających oceny pozytywne wyniosła 26,1 lat, ocenę przeciętną 25,1 lat, oceny negatywne 23,2 lat. W przypadku badanych, których ulubioną sceną

jest Pozdro Techno średnia wieku dla oceniających pozytywnie wyniosła 27 lat, a negatywnie 23 lata. Różnice te mogą wydawać się niezbyt duże, jednak w porównaniu z rozkładami odpowiedzi na inne pytania okazują się znaczące. Uczestniczących w wydarzeniu 23- i 27-latków może bowiem różnić nie tylko przywiązanie do określonych trendów muzycznych, ale również doświadczenie festiwalowe (szczególnie, że poprzednie dwie edycje były organizowane w reżimie sanitarnym), sytuacja życiowa czy zawodowa.

Tabela poniżej pokazuje natomiast, że osoby, które przyjechały na UTDF spoza Białegostoku częściej oceniały line-up pozytywnie (66,7% wobec 58,9%), co wydaje się zrozumiałe ze względu na fakt, że trud związany z dodatkowymi kosztami i czasem koniecznym do uczestnictwa w Festiwalu sprzyja uczestnictwu osób, które są zainteresowane doborem artystów.

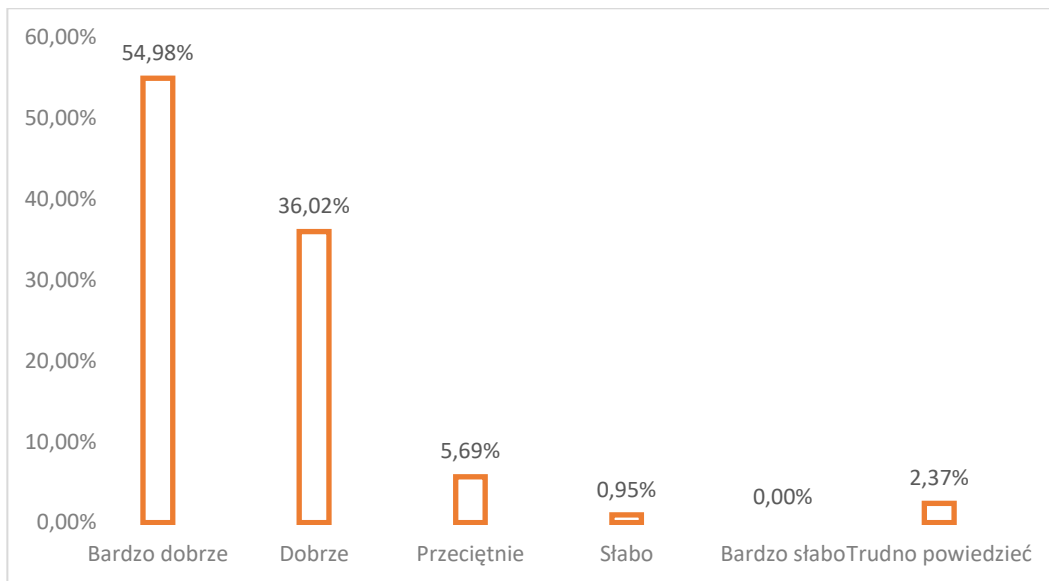
Tabela 2. Ocena atrakcyjności artystów / line-upu z podziałem na miejsce zamieszkania

Ulubiona scena	Ocena atrakcyjności artystów / line-upu					
	Bardzo dobrze	Dobrze	Przeciętnie	Słabo	Bardzo słabo	Trudno powiedzieć
Białostoczanie	20,8%	38,1%	25,6%	6%	3%	6,5%
Osoby przyjezdne	31,4%	35,3%	11,8%	9,8%	3,9%	7,8%

Źródło: badanie własne. N=219

Pytanie o ocenę artystów okazało się najbardziej różnicujące ankietowanych. Jak zostanie zaprezentowane poniżej, w kolejnych ocenianych aspektach respondenci byli znacznie bardziej zgodni. W ocenie ogólnej atmosfery Festiwalu dominowały oceny najwyższe (blisko 55%), a oceny pozytywne przekroczyły łącznie 90%. Grupę osób, które oceniły atmosferę przeciętnie lub słabo można scharakteryzować przede wszystkim jako białostoczan, stosunkowo młodych (średnia wieku 23,1 lat), najwyższej ceniących Czwartą Scenę Czwórki, co może mieć związek z ograniczeniem występów artystów hip-hopowych lub generalnie nieco innym stylem doświadczania Festiwalu przez tę grupę.

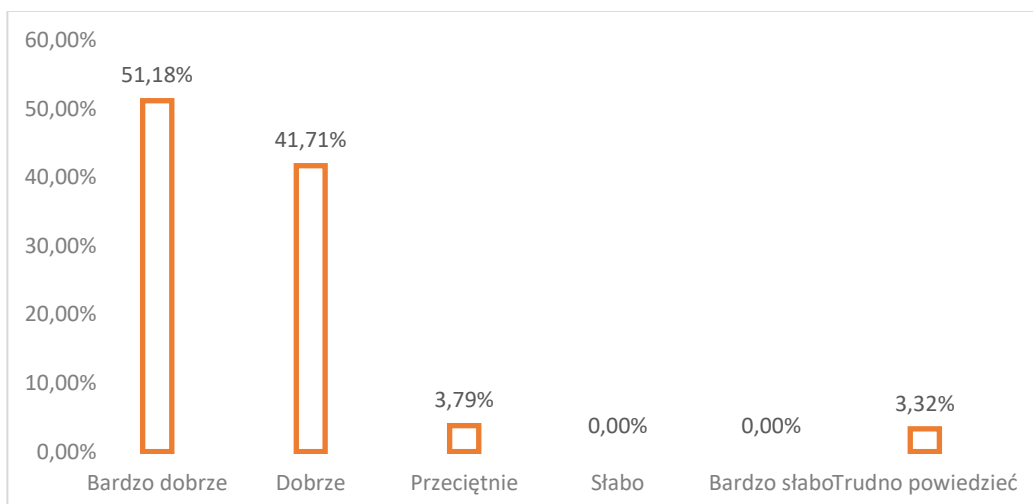
Wykres 6. Ocena atmosfery Festiwalu

Źródło: badanie własne. N=219

Jeszcze bardziej jednoznaczna okazała się ocena zachowania współuczestników Festiwalu, które pozytywnie oceniło ok. 93% badanych (ponad 51% bardzo dobrze). Pokazuje to wykres numer 7.

Wykres 7. Ocena zachowania współuczestników Festiwalu

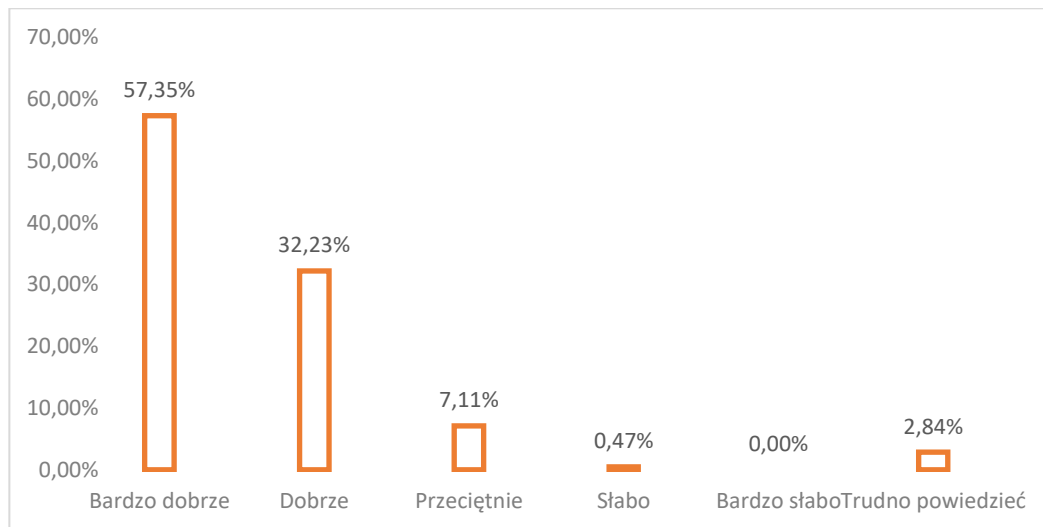

Źródło: badanie własne. N=219

W tym przypadku zdania odrębne są na tyle nieliczne, że trudno jest powiedzieć o ich autorach coś konkretnego. Rozkład głosów podkreśla przytoczone wcześniej wypowiedzi przedstawiające Festiwal jako doświadczenie wspólnotowe i przyjemne. Warto jednak odnotować, że wśród wielu głosów podkreślających dobrą atmosferę i bezpieczeństwo wydarzenia, podczas wywiadów jakościowych nieco innym tonem wybrzmiał głos jednej z badanych: „Czułam się super bezpiecznie. Ochrona też nie wbijała się za często na samą przestrzeń festiwalu, ale w takich okolicach typu toalety, gdzie często dochodzi do różnych sytuacji, czy pod schodami, to ochrona była bardzo widoczna”. Z jednej strony mamy więc potwierdzenie wysokiego poczucia bezpieczeństwa, z drugiej świadomość uczestniczki, że w określonych miejscach może dochodzić do sytuacji potencjalnie niepożądanych lub niebezpiecznych. Wyjątkowość tego głosu na tle innych może służyć organizatorom jako przypomnienie, żeby w dalszym ciągu dbać o wysokie standardy bezpieczeństwa podczas UTDF. Kwestia oceny działań ochrony zostanie zresztą omówiona nieco szerzej w dalszej części raportu.

Ogólna ocena organizacji Festiwalu to znaczna przewaga ocen bardzo dobrych (ponad 57%) i łącznie blisko 90% wskazań pozytywnych (wykres numer 8). Podobnie jak w przypadku pytania o atmosferę, oceny przeciętne i słabe pochodzą przede wszystkim od białostoczan, osób stosunkowo młodych (średnia wieku 23,3 lata). W tym wypadku częściej byli to jednak respondenci najwyżej ceniący scenę Pozdro Techno. Być może część z tych ocen wiązała się z zastrzeżeniami wobec jakości ochrony na Festiwalu, na co zwracali uwagę zarówno respondenci w pytaniach otwartych kwestionariusza jak i niektórzy badani podczas wywiadów jakościowych, określając ją jako zbyt opresyjną, czy – jak sformułował jeden z badanych – „militarną”, ograniczającą swobodę uczestników. Szczególne wątpliwości wzbudziły interwencje ochrony tuż przy scenach, w sytuacjach, które – zdaniem rozmówców – wcale tego nie wymagały. Można jednak zrównoważyć te głosy wypowiedzią jednej z rozmówczyń podczas wywiadu pogłębionego, w której stwierdziła: „ochrona bardziej aktywna [...], czułam się bezpieczniej przez to”. Pokazuje to zróżnicowane oczekiwania uczestników i uczestniczek w tej kwestii.

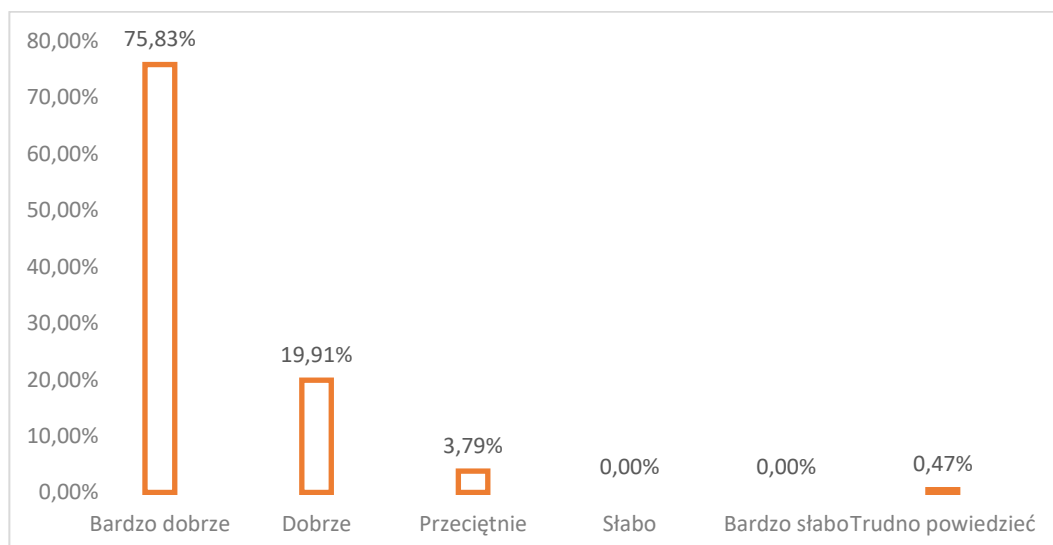
Wykres 8. Ogólna ocena organizacji Festiwalu

Źródło: badanie własne. N=219

Jak widać na wykresie poniżej, zdecydowanie najbardziej jednoznaczne odpowiedzi przyniosło pytanie o ocenę miejsca organizacji Festiwalu. Pozytywną ocenę miejscu organizacji wystawiło ponad 95% badanych, w tym w ponad trzech czwartych przypadków była to ocena bardzo dobra.

Wykres 9. Ocena miejsca organizacji Festiwalu

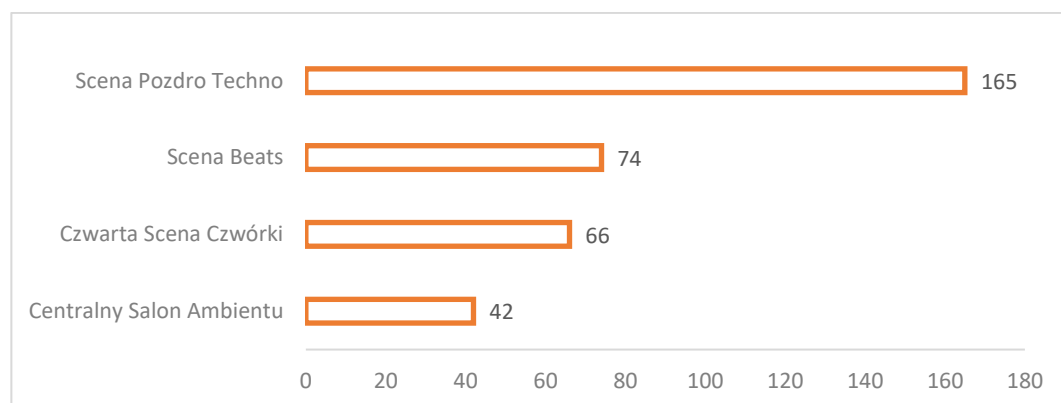

Źródło: badanie własne. N=219

Większość uczestników i uczestniczek wywiadów jakościowych również oceniło miejsce organizacji UTDF dobrze. Uwagę zwracano przede wszystkim na surowy, industrialny klimat, który wizualnie współgra z charakterem imprezy, a jednocześnie daje duże możliwości organizacji przestrzeni i aranżacji scenografii. Wskazywano również na odpowiednie warunki scen w parkingach podziemnych, szczególnie w kontekście innej organizacji przestrzeni podczas edycji UTDF w 2021 roku (nakładanie się dźwięków różnych scen). Odpowiedzi uzyskane dzięki dodatkowym, otwartym pytaniom w kwestionariuszu sugerują natomiast, że zastrzeżenia wobec miejsca wydarzenia miały przede wszystkim osoby silnie związane ze sceną Pozdro Techno, uczestnicy wielu edycji UTDF (wśród nich pojawiały się np. głosy oceniające wyżej kompleks przy ul. Węglowej jako miejsce organizacji Festiwalu).

Istotnym elementem doświadczenia UTDF jest spędzanie czasu przy jednej lub kilku festiwalowych scenach. Jak zostało już wspomniane we wcześniejszych częściach raportu, osoby badane były pytane o swoje ulubione sceny. Wykres poniżej pokazuje, iż wśród osób, które odpowiedziały na to pytanie, wyraźnie najpopularniejszą odpowiedzią była Scena Pozdro Techno. Sceny Beats oraz Czwórki uzyskały podobną liczbę wskazań, natomiast najrzadziej jako ulubiony respondenci wskazywali Centralny Salon Ambientu.

Wykres 10. Ulubione sceny podczas UTDF

Źródło: badanie własne. N=347

W tabeli poniżej można natomiast zobaczyć zestawienie niektórych cech demograficznych osób, które uznały poszczególne sceny jako swoje ulubione.

Tabela 3. Ulubione sceny UTDF wedle wybranych cech socjodemograficznych

Ulubiona Scena	Mieszkający w Białymstoku	Mediana wieku	Odsetek uczniów	Scena drugiego wyboru
Scena Beats	66,1%	27,5	10,2%	Scena Pozdro Techno
Scena Pozdro Techno	57,9%	26,5	4,9%	Scena Beats
Czwarta Scena Czwórki	81,7%	24	14,3%	Scena Pozdro Techno
Centralny Salon Ambientu	54%	30	6,7%	Scena Pozdro Techno

Źródło: badanie własne. N=347

Porównanie ulubionych scen i wybranych cech socjodemograficznych pokazuje kilka istotnych różnic pomiędzy grupami badanych. W pierwszej kolejności można zwrócić uwagę na duże dysproporcje miejsca zamieszkania. Podczas gdy w przypadku Centralnego Salonu Ambientu i Sceny Pozdro Techno odsetek białostoczan nie przekracza 60%, dla Czwartej Sceny Czwórki wynosi on ponad 81%. Sugeruje to, że artyści występujący na tych dwóch pierwszych należą do kluczowych atraktorów dla publiczności spoza Białegostoku, natomiast Czwarta Scena Czwórki nie ma takiej siły przyciągania. Częściej zadawała ona mieszkańcom miasta, którzy przychodzą na wydarzenie z ciekawości lub traktują je przede wszystkim w kategoriach społeczno-towarzyskich. Potwierdza to również fakt, że zwolennicy Czwartej Sceny Czwórki najcieplej – w porównaniu z innymi badanymi – wypowiedali się o festiwalowej Strefie Gastro.

Warto również zwrócić uwagę na różnice wieku badanych przywiązanych do poszczególnych scen. Zwolennicy Centralnego Salonu Ambientu są zazwyczaj

starsi od fanów scen Beats i Pozdro Techno, podczas gdy najmłodszy chętniej skupiają się wokół Czwartej Sceny Czwórki. Potwierdza to szczególnie wskaźnik pokazujący odsetek uczniów, czyli uczestników UTDF z najmłodszych kategorii wiekowych, zdecydowanie najniższy wśród osób wskazujących scenę Pozdro Techno jako ulubioną. Sugeruje to, że przy okazji kolejnych edycji Festiwalu średnia wieku zwolenników tej sceny może systematycznie wzrastać. Ponadto, pokazuje to, iż najmłodszy uczestnicy różnią się w doświadczaniu Festiwalu od przedstawicieli społeczności techno. Z drugiej strony, Pozdro Techno okazała się sceną drugiego wyboru dla zwolenników wszystkich pozostałych scen, co podkreśla jej centralne znaczenie dla doświadczenia festiwalowego.

Kolejna tabela pokazuje zestawienie ulubionych scen z podziałem na płeć osób badanych. Jak widać, w przypadkach scen Beats oraz Pozdro Techno proporcje pomiędzy kobietami i mężczyznami są równe lub niemal równe. Czwarta Scena Czwórki wyraźniej chętniej wybierana jest przez kobiety, natomiast Centralny Salon Ambientu przez mężczyzn.

Tabela 4. Ulubione sceny UTDF wedle płci

Ulubiona Scena		Kobieta	Mężczyzna	Osoba niebinarna
Scena Beats		47,8%	47,8%	4,4%
Scena	Pozdro Techno	44,8%	49,7%	5,5%
Czwarta Scena	Czwórki	56,9%	41,5%	1,6%
Centralny Salon	Ambientu	35,7%	59,5%	4,8%

Źródło: badanie własne. N=347

W dalszej części kwestionariusza osoby badane mogły również odpowiedzieć na pytania otwarte dotyczące tego, co najbardziej podobało im się na tegorocznej edycji UTDF oraz czego najbardziej im brakowało. Poniżej zostały zestawione odpowiedzi powtarzające się przynajmniej dwukrotnie, które podczas analizy zostały rekodowane do wspólnych kategorii. Wśród najczęściej pojawiających się odpowiedzi dominowały wskazania dość ogólne, odnoszące

się do określonych aspektów UTDF (artyści / line-up ogólnie; scenografia / oprawa wizualna; atmosfera, klimat wydarzenia). Niektóre z tych wskazań pojawiały się również w wypowiedziach osób badanych w wywiadach jakościowych jako elementy wyróżniające Festiwal. Kilkakrotnie podkreślano w nich scenografię, oprawę wizualną UTDF, w tym jej konkretne elementy (np. powracający „maluch”), ogólną atmosferę wydarzenia i ludzi, którzy je współtworzą.

Tabela 5. Jaki element tegorocznej edycji UTDF najbardziej Ci się spodobał, wzbudził Twoje zainteresowanie?

Artyści / line-up ogólnie	15
Scenografia / oprawa wizualna festiwalu	14
Centralny Salon Ambientu	11
Scena Pozdro Techno	11
Atmosfera, klimat wydarzenia	10
Miły ATZ	8
Stoisko do testowania na HIV, HCV i kiłę	6
Liczba różnorodnych osób / ludzie	5
Scena Beats	5
Piwo / Browar Waszczukowe	4
Technocoin / Gra / Business Techno The Game	4
Nthng	3
Scena Czwórki	3
Sklep /ubrania	3
Strefa Gastro	2
LONE	2
Lokalizacja	2

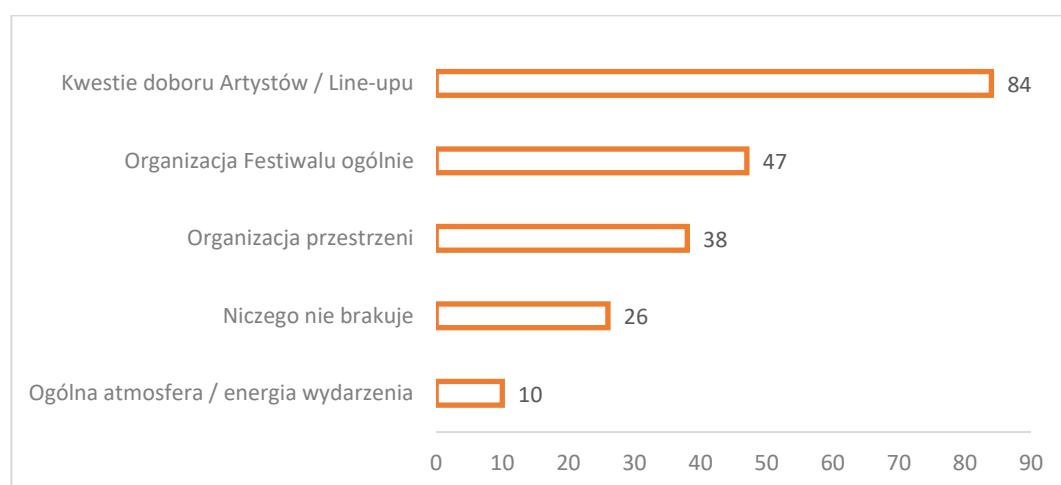
Źródło: badanie własne. N=108

Warto zwrócić uwagę, że osoby badane stosunkowo najczęściej wskazywały na dwie sceny: Pozdro Techno oraz Centralny Salon Ambientu. Scena Czwórki była wspomniana zaledwie trzykrotnie, ale już ośmiokrotnie jako mocny punkt Festiwalu wskazano koncert Miłego ATZ, który odbył się właśnie w tym

miejscu. Sugeruje to wagę występów hip-hopowych dla części osób badanych, przede wszystkim młodszych uczestników i uczestniczek (wśród osób, które wskazały ten konkretny koncert średnia wieku wyniosła 21,2 lat, a najstarszą badaną była dwudziestoczterolatka). Symptomatyczne, choć nieco paradoksalne, może być uzasadnienie takiego wyboru przez jedną z osób badanych: „Miły ATZ na Scenie Czwórki, była fajna energia i dużo osób tańczyło”. Choć z pewnością w tym czasie dużo osób tańczyło także pod innymi scenami, to prawdopodobnie atraktorem była tu szczególnego rodzaju energia, nieobecna na pozostałych scenach. O specyficznej energii koncertów hip-hopowych wspominali również niektórzy rozmówcy podczas wywiadów jakościowych. Co ciekawe, w czasie tychże wywiadów, na pytanie o najlepsze elementy tegorocznej edycji UTDF osoby badane udzielały odpowiedzi raczej ogólnych, dotyczących ogólnej organizacji i profesjonalizmu wydarzenia, panującej podczas Festiwalu atmosfery itp. Natomiast kwestie bardziej szczegółowe, konkretne pojawiały się raczej w kontekście konstruktywnej krytyki. Niektóre ważne wątki zostały opisane poniżej.

Pytanie o to, czego najbardziej brakowało osobom badanym podczas Festiwalu, zostało połączone z prośbą o wskazówki, w jaki sposób można byłoby uczynić wydarzenie lepszym. Udzielono na nie ponad dwieście bardzo zróżnicowanych odpowiedzi. Wstępnie podzielono je na pięć kategorii tematycznych, a ich częstotliwość została przedstawiona na wykresie poniżej.

Wykres 11. Elementy UTDF warte poprawy zdaniem osób uczestniczących

Źródło: badanie własne. N=108

W dalszej kolejności zostaną przytoczone i omówione najczęściej pojawiające się uwagi oraz propozycje w każdej z kategorii, zgodnie z częstotliwością ich występowania.

Kwestie doboru Artystów / Line-upu:

- Więcej artystów szerzej znanych; headlinerów, którzy byliby w stanie przyciągnąć na wydarzenie większą liczbę odbiorców;
- Więcej artystów rapowych/hip-hopowych;
- Dłuższe występy na stadionie (zdaniem niektórych nawet kosztem afterparty w klubie);
- Większa różnorodność gatunków prezentowanych na Festiwalu;
- Wprowadzenie lub większa liczba przedstawicieli konkretnych gatunków muzycznych (wśród proponowanych: house, deep house, Detroit house, acid techno, drum and bass, dubstep, psytrance, ethno techno);
- Wprowadzenie ambientu również do przestrzeni stadionu;
- Wprowadzenie do line-upu większej liczby lokalnych twórców;

Jak widać, zdecydowanie najczęściej pojawiającymi się komentarzami były głosy dotyczące większej liczby headlinerów i/lub bardziej znanych artystów, którzy byliby w stanie przyciągnąć większą liczbę uczestników (23 głosy) oraz powrót do większej liczby artystów rapowych/hip-hopowych (22 głosy). Komentarze te łącznie złożyły się na 21,9% wszystkich odpowiedzi na to pytanie.

Potrzebę bardziej znanych artystów zgłaszali zarówno zwolennicy sceny Pozdro Techno jak i Czwartej Sceny Czwórki, chociaż najprawdopodobniej mając co innego na myśli. Potrzebę większej liczby artystów rapowych/hip-hopowych zgłaszały przede wszystkim osoby skupione wokół Sceny Czwórki, w zdecydowanej większości białostoczanie (95,5%) i najmłodszy wiekiem uczestnicy Festiwalu (średnia wieku 23,9 lat). Warto zwrócić uwagę, że pomimo różnych oczekiwań, obie grupy badanych jako coś pozytywnego i oczekiwanego widziały przyciągnięcie na wydarzenie większej liczby odbiorców.

Oba te wątki pojawiały się również stosunkowo często w wywiadach pogłębionych. Co ciekawe, część osób, które odnosiły się do line-upu wyrażała

swoje krytyczne opinie poprzez wyraźne podkreślenie subiektywnych doświadczeń (np. „dużo czasu spędziłam na rozmowach z ludźmi zamiast skupić się na muzyce, [...] muzycznie nie miałam tak dużych uniesień jak wcześniej”, „W tym roku na pewno nikogo z artystów nie znałam, ale to może dlatego, że jestem stara”, „nie miałem takiego doświadczenia w tym roku żebym coś odkrył, żeby mnie coś zafascynowało”). Mówiąc natomiast o braku artystów hip-hopowych, czy ogólnej słabości Sceny Czwórki osoby badane chętnie sięgały po argument atmosfery, której tym razem w tym miejscu brakowało (np. „Była ekipa 1988 [...] koncert, na który chciałem pójść. No i byłem, trochę widziałem, ale jakoś nie było tej takiej energii, która by przyciągnęła do tego, przyciągnęła pod scenę”, „Rapsy rapsami, ale te koncerty też naganiały dużo ludzi i dawały energię, której teraz nie było”).

Trzecią co do częstotliwości kwestią były komentarze mówiące o potrzebie wydłużenia wydarzeń na stadionie, nawet kosztem klubowego afterparty (9 głosów). W tym wypadku byli to przede wszystkim zwolennicy sceny Pozdro Techno. Czoro z dziewięciu to przyjezdni – można przypuszczać, że podejmując trud związany z dojazdem na wydarzenie, chcieliby spędzić jak najwięcej czasu w głównej przestrzeni festiwalowej. Potwierdzał to jeden z badanych podczas wywiadów jakościowych, na stałe niemieszkający w Białymstoku: „mnie rozczarowało to, że jeden z artystów grał swój koncert w FOMO zamiast na głównej scenie [...]. Moim zdaniem rozmieszczenie tych koncertów po trzech lokalizacjach Białegostoku w przypadku tak małego, średniego festiwalu to nie jest chyba najlepszy pomysł”.

Organizacja Festiwalu ogólnie:

- Wydarzenia dzienne (możliwość spotkań z artystami, warsztaty, wydarzenia muzyczne w przestrzeni miasta lub na stadionie);
- Bardziej zróżnicowana (w tym cenowo) oferta gastronomiczna, dostęp ciepłych napojów, owoców;
- Dostęp do darmowej wody pitnej;
- Bardziej przyjazna i dyskretna ochrona;
- Więcej atrakcji i wydarzeń towarzyszących na terenie Festiwalu;
- Występy artystów wizualnych na Festiwalu;
- Autobusy festiwalowe kursujące między stadionem a centrum;
- Festiwalowa aplikacja mobilna;

W tej kategorii najczęściej zgłaszanym postulatem (12 komentarzy) było poszerzenie oferty festiwalowej w ciągu dnia. Zdaniem respondentów mogłaby być ona realizowana w przestrzeni miasta lub na stadionie. Badani zwracali uwagę m. in. na takie formy jak spotkania z twórcami, warsztaty, scena literacka, pokazy artystyczne. Uwagi takie wypływały raczej od starszych badanych (średnia 33,8 lat), przede wszystkim zwolenników sceny Pozdro Techno oraz Sceny Beats, a także osób spoza Białegostoku, co sugeruje potrzebę organizacji czasu pomiędzy wydarzeniami wieczornymi, szczególnie dla bardziej dojrzałej części publiczności, reprezentantów społeczności techno i osób przyjezdnych, które mają za sobą wiele doświadczeń festiwalowych i mogą być już obeznani z Białymstokiem oraz jego głównymi atrakcjami turystycznymi.

Bardziej zróżnicowana (również cenowo) oferta w strefie gastronomicznej to natomiast życzenie przede wszystkim białostoczan lubiących sceny Pozdro Techno i Beats (być może niezadowolająca ich oferta to jeden z powodów, dla których obecnie badani z tych grup nie czują dużego przywiązania do tej strefy). Rola i ocena oferty gastronomicznej to również wątek poruszany podczas wywiadów jakościowych. W tych rozmowach głosy osób badanych kierowały się jednocześnie do uznania, że Strefa Gastro to bardzo istotny element Festiwalu – pozwala odpocząć, zregenerować siły, spotkać znajomych lub poznać nowych ludzi, porozmawiać. Jest to więc kluczowa przestrzeń przepływu osób, w której mogą przenikać się różne style doświadczania Festiwalu i różne grupy odbiorców. W opinii rozmówców nie ma jednak większego znaczenia jaka konkretnie będzie tam oferta, o ile będzie ona wystarczająco szeroka, mogąca odpowiedzieć na różne potrzeby (choć powtarzały się też głosy mówiące o atrakcyjności lokalnej, regionalnej kuchni). Dość powszechnie zwracano uwagę na wysokie ceny, przede wszystkim alkoholu, częściowo tłumacząc to jednak tym, że podobnie jest na innych dużych wydarzeniach muzycznych. Kilukrotnie zwrócono uwagę na trudności z odzyskaniem kaucji za plastikowe kubki.

Ponadto, jeżeli chodzi o ogólne kwestie organizacji UTDF, kobiety częściej niż mężczyźni zwracali uwagę na potrzebę dostępu do darmowej wody pitnej, podczas gdy mężczyźni wyrażali zastrzeżenia co do jakości ochrony podczas wydarzenia, przede wszystkim jej zbyt niskiej opresyjności, co zostało już zasygnalizowane wyżej.

Organizacja przestrzeni:

- Pojawienie się przestrzeni, w których można się ogrzać (oddzielne pomieszczenia lub lampy grzewcze);
- Więcej przestrzeni do odpoczynku, więcej miejsc siedzących;
- Więcej powierzchni przeznaczonych na strefę gastro / handel / poboczne wydarzenia (np. pokazy filmowe);
- Poprawa scenografii, oprawy wizualnej
- Więcej scen (np. dla ambientu, chilloutu, muzyki alternatywnej);
- Wydzielenie strefy ciszy;

Głosy postulujące zmiany w organizacji przestrzeni festiwalowej rozłożyły się w taki sposób, że trudno jest w sposób pewny ustalić jakim grupom uczestników najbardziej na nich zależy. Można jednak zwrócić uwagę, że potrzeba ogrzanych pomieszczeń, podobnie zresztą jak łatwiejszy dostęp do kawy i herbaty (co znalazło się w kategorii ogólnej organizacji), czy – zgłoszona podczas wywiadów jakościowych – niewystarczająco dobra wentylacja przy scenach Beats i Pozdro Techno, to przede wszystkim problem nieco starszych uczestników i uczestniczek (średnia wieku 29,3 lata). Wydaje się, że mogą to być również propozycje wynikające z doświadczenia, ponieważ podczas wywiadów jakościowych z uczestnikami powracały sformułowania, że niepewna, niesprzyjająca, zła pogoda jest jednym z elementów stale wyróżniających UTDF na tle innych wydarzeń kulturalnych. Natomiast powiększenie przestrzeni do odpoczynku, więcej miejsc siedzących to oczekiwanie młodszych badanych (średnia wieku 25,1 lat), co z kolei może wiązać się z ich bardziej społeczno-towarzyskim nastawieniem do uczestnictwa w Festiwalu.

Osoby, z którymi przeprowadzono wywiady jakościowe, podobnie jak niektórzy ankietowani, zwracali również uwagę, że w tej edycji UTDF skromniejsza była oferta strefy gastronomicznej, możliwości zrobienia zakupów (choć jednoznacznie przychylnie wypowiedziano się o festiwalowej linii odzieżowej), czy skorzystania z pobocznych wydarzeń. Kilukrotnie z żalem wspomniano brak dostępnych wcześniej pokazów filmowych organizowanych we współpracy z festiwalem Żubroffka. Inni mówili o tym, że przestrzeń mogła być lepiej zaaranżowana pod kątem funkcji społecznych. W tym wypadku zazwyczaj chodziło o więcej miejsc do odpoczynku, ale zdarzały się również oryginalne perspektywy,

na przykład: „Festiwal powinien nie tylko dać nam możliwość słuchania muzyki, ale dać coś więcej, pozwolić nam poczuć się trochę inaczej dzięki uczestnictwu. Wiem, że jest takie podejście organizatorów minimalistyczne, ale chciałbym, żeby było więcej zakamarków, które można jakoś zwiedzać, które zmieniają sposób patrzenia [...]. Gdyby cała przestrzeń była taka, że zachęca do wyobraźni, metafor, to byłoby lepiej dla uczestników”.

W trakcie wywiadów pogłębionych pojawiły się również wyraźnie głosy mówiące o możliwej poprawie oprawy wizualnej (np. „te główne dwie sceny były teraz skromnie udekorowane w odróżnieniu od poprzednich lat”, „nie dało się nawet zrobić ładnej fotki na festiwalu, bo nie było dobrze oświetlone stanowisko”, „Na Beatsach była piękna scenografia i to świetnie wyglądało jak światła były zapalone, ale jak zgąsło, to tego nie było widać”). Nie były to jednak wypowiedzi powszechne, inne osoby badane (również w badaniu kwestionariuszowym) wyrażały swoje zadowolenie ze scenografii.

Dziesięć krytycznych opinii respondentów umieszczonych w kategorii „ogólna atmosfera, energia wydarzenia” odwołuje się do przeszłych edycji Festiwalu jako wzorcowych. Osoby badane zwracały uwagę, że tegoroczna – lub także dwie poprzednie, „pandemiczne” edycje – nie dorastają do tego wyobrazonego poziomu. Świadczą o tym wypowiedzi takie jak np. „Świeżości, kilka ostatnich edycji to trochę odgrzewany kotlet”, „najbardziej brakuje klimatu wcześniejszych edycji”, „[wróćcie] do bardziej rozbudowanej formy jaka była w 2019, bo teraz trochę biednie”, „Choć festiwal powoli regeneruje się po pandemii, wydaje się, że brakuje rozwoju i pieniędzy”. Badani, których można określić mianem nostalgików, to głównie osoby w wieku powyżej przeciętnej (średnio 30,3 lat), częściej przyjezdni, przede wszystkim zwolennicy sceny Pozdro Techno.

Podsumowując, warto zwrócić uwagę na nieco odmienny charakter komentarzy w powiązaniu z wiekiem uczestników. Starsi wiekiem, a często również doświadczeniem uczestnicy Festiwalu liczniej zwracają uwagę na konkretne sprawy organizacyjne (np. zmiana oferty w strefie gastronomicznej, dostęp do wody pitnej, ogrzanych pomieszczeń, poprawa zachowań ochrony) lub kwestie pozwalające w pełni wykorzystać im festiwalowy czas, takie jak dodatkowe wydarzenia w ciągu dnia, czy ponowne wydłużenie koncertów na stadionie. Oczekiwania takie są zresztą zbieżne z tendencjami współczesnego uczestnictwa w kulturze, kiedy osoby niedysponujące dużą ilością wolnego czasu (pracujące, przyjeżdżające

do Białegostoku specjalnie na festiwal) oczekują maksimum wielozmysłowych doświadczeń możliwie skompresowanych w czasie. Wydaje się również, że najbardziej sprecyzowane oczekiwania mają osoby związane najmocniej ze sceną Pozdro Techno.

Młodszy badani częściej zwracali uwagę na kwestię line-upu, postulując m. in. powrót do większej liczby występów hip-hopowych albo bardziej znanych artystów pełniących funkcje headlinerów. Wydaje się to istotnym problemem, ponieważ – jak stwierdzono wcześniej – najmłodszy uczestnicy stosunkowo rzadziej zwracali uwagę na emocjonalne przywiązanie do Festiwalu, być może nie zdążyło się ono jeszcze wytworzyć, szczególnie biorąc pod uwagę ograniczone możliwości organizacyjne w latach 2020-2021. W każdym razie niezadowolenie młodszych odbiorców może w dłuższej perspektywie prowadzić do luki pokoleniowej wśród uczestników UTDF, a także spadku zainteresowania wydarzeniem wśród białostoczan.

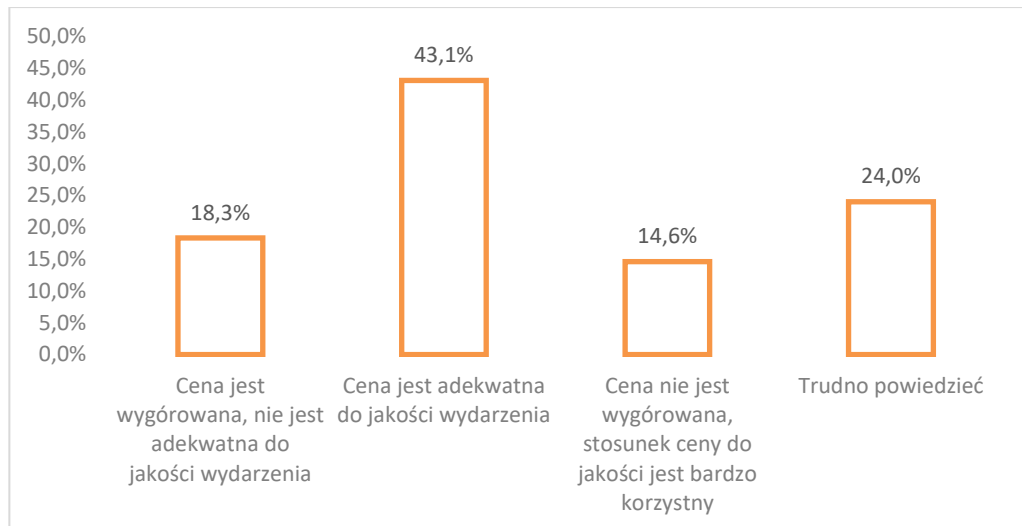
WYDATKI OSÓB UCZESTNICZĄCYCH W FESTIWALU

Z pewnością jedną z ważnych kwestii z perspektywy uczestników i uczestniczek Festiwalu, są koszty związane z imprezą (ceny biletów, inne wydatki ponoszone podczas wydarzenia). Sprawy finansowe były więc przedmiotem baterii pytań kierowanych do respondentów.

Po pierwsze, ankietowane osoby spytano o opinie dotyczące cen biletów na tegoroczną edycję Festiwalu. Ogólny rozkład odpowiedzi został przedstawiony na wykresie poniżej. Ponad 43% badanych uważa, że cena biletów na Festiwal jest adekwatna do jakości wydarzenia. Była to najczęściej wybierana odpowiedź. Kolejne blisko 15% dodaje, że koszty biletów nie są wygórowane, stosunek jakości do ceny jest bardzo korzystny. Mniej więcej 3/5 respondentów nie zgłaszało więc zastrzeżeń do ceny biletów, ale należy pamiętać, że w badaniu raczej nie wzięły osoby, które ze względów finansowych nie uczestniczyły w UTDF. Wydaje się więc

tym istotniejsze, żeby przyjrzeć się bliżej grupie – ponad 18% badanych osób – których zdaniem ceny biletów na Festiwal są jednak zbyt wysokie w porównaniu do jakości całego wydarzenia. Czy grupa ta wyróżnia się jakoś na tle całej badanej populacji?

Wykres 12. Co sądzisz o cenie biletów na tegoroczną edycję UTDF?

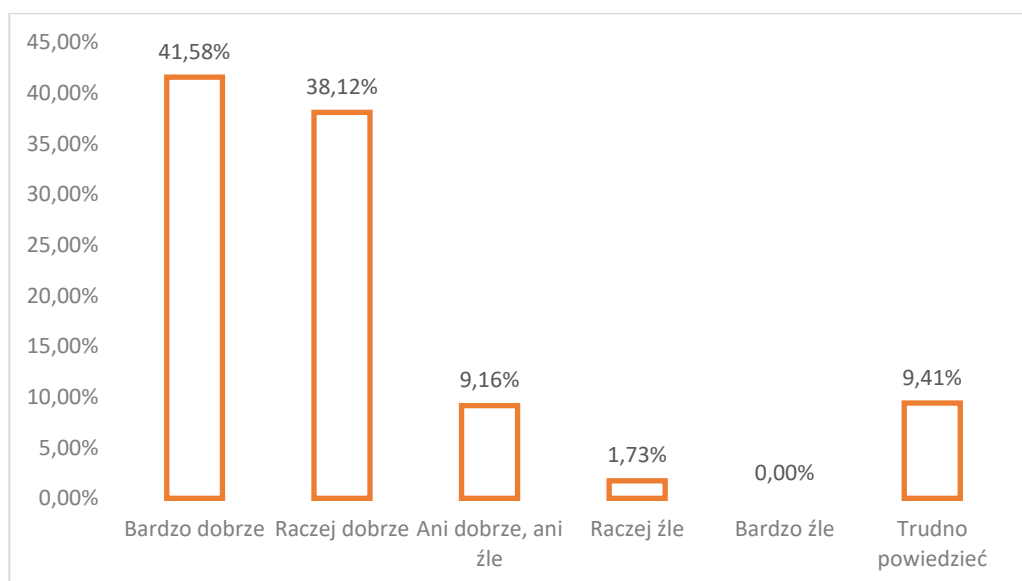

Źródło: badanie własne. N=425

Wśród tej grupy częściej niż w całej populacji badanych pojawiają się osoby, dla których ulubioną sceną jest Czwarta Scena Czwórki. Sugeruje to, że przynajmniej częściowo mamy tu do czynienia ze wspomnianą wyżej publicznością casualową, nastawioną raczej na doświadczenia społeczno-towarzyskie aniżeli estetyczno-kulturowe. Jest to również grupa nieco młodsza (średnia 24 lata) i – co za tym idzie – o innej, często mniej stabilnej sytuacji na rynku pracy. W porównaniu z całą badaną populacją zdecydowanie rzadziej są to osoby pracujące w pełnym wymiarze czasu, natomiast częściej osoby pracujące dorywczo/w niepełnym wymiarze czasu oraz studiujące.

Respondentów poproszono również o ogólną ocenę systemu sprzedaży biletów na Festiwal. Rozkład odpowiedzi na to pytanie pokazuje wykres poniżej.

Wykres 13. Ocena systemu sprzedaży biletów

Źródło: badanie własne. N=425

Jak widać, większość badanych (blisko 80%) oceniło system pozytywnie, a najczęściej wybieraną odpowiedzią było „bardzo dobrze” (ponad 41% wskazań). Pojawily się tylko pojedyncze negatywne głosy. W przypadkach zastrzeżeń ankietowani byli proszeni o możliwe wskazania, w jaki sposób można byłoby usprawnić system sprzedaży biletów. Zebrane w ten sposób uwagi można zawrzeć w dwóch głównych kategoriach:

- **większa dostępność biletów** (większe pule, większe możliwości kupowania biletów jednodniowych na różne wydarzenia, np. stadion + ambient + afterparty);
- **bardziej przejrzyste informacje dostępne w procesie kupna biletów** (np. w jakich dokładnie godzinach trwa Festiwal, czy bilet jednodniowy upoważnia do wejścia na afterparty itp.).

Wspomniane wyżej koszty biletów to tylko część wydatków, które uczestnicy ponoszą w czasie Festiwalu. Badani zostali więc zapytani jaką sumę planują wydać podczas samego wydarzenia. **Średnia odpowiedź wyniosła 192,50 PLN.** Mnożąc to przez łączną liczbę uczestników UTDF w 2022 r. (6500 osób) daje to kwotę przekraczającą **1 milion 250 tysięcy złotych** jako szacunkowy

wkład finansowy uczestników i uczestniczek nie tylko w sam Festiwal, ale również lokalne otoczenie społeczno-gospodarcze. Można też zauważyć, że planowane wydatki różnią się pomiędzy poszczególnymi kategoriami uczestników. Badani mieszkający poza Białymstokiem planowali średnio o 100 złotych wyższe wydatki podczas Festiwalu (średnia 269,50 PLN w porównaniu z 170,50 PLN wśród białostoczan). Wyraźnie najwięcej pieniędzy planowali wydać uczestnicy i uczestniczki UTDF pomiędzy 25 a 39 rokiem życia (średnio 256 PLN). Młodszy badani zakładali wydatki średnio na poziomie 158,50 PLN, a starsi 153 PLN.

Nie jest zaskoczeniem, że większe wydatki zakładali badani pracujący w pełnym wymiarze czasu (202 PLN) niż pracujący dorywczo lub w niepełnym wymiarze (167,50 PLN). Warto natomiast zwrócić uwagę, że najmłodszy uczestnicy Festiwalu, mający status uczniów, zakładali większe wydatki (226,50 PLN) aniżeli studenci (173 PLN). Uczniowie rzadziej narzekali też na zbyt wysokie ceny biletów, co skłania do przypuszczeń, że grupa ta w istotnej części mogła korzystać np. z kieszonkowego, środków rodziców itp. Należy również dodać, że choć w przypadku wielu innych pytań dotyczących Festiwalu różnice płci badanych nie były istotne, to jeśli chodzi o zakładane wydatki, widać iż mężczyźni (średnio 208,50 PLN) planowali wydać kilkadziesiąt złotych więcej niż kobiety (średnio 166,50 PLN).

Osoby badane spoza Białegostoku były również pytane o to, ile planują dodatkowo wydać podczas swojego pobytu w mieście. Respondenci średnio deklarowali 157 PLN dodatkowych wydatków, co **w przypadku osób spoza Białegostoku daje łącznie przeciętną kwotę 426,50 PLN przeznaczoną na wydatki na terenie Festiwalu oraz poza nim.**

Rozkład odpowiedzi dla całej badanej grupy uczestników pokazał następujący rozkład priorytetów wydatków związanych z Festiwalem:

1. Jedzenie i picie na terenie Festiwalu;
2. Inne produkty kupione na terenie Festiwalu;
3. Wydatki w pubach, klubach, restauracjach itp.;
4. Wydatki związane z poruszaniem się po mieście (taksówki, autobusy, hulajnogi, paliwo itp.);
5. Zakupy spożywcze;
6. Koszty noclegów;
7. Inne wydatki.

Priorytety wydatków były, ogólnie rzecz biorąc, takie same dla wszystkich ważnych kategorii badanych, niemniej warto zwrócić uwagę na pewne różnice mierzone średnią rang w poszczególnych grupach respondentów. Osoby najchętniej spędzające czas przy Czwartej Scenie Czwórki, w porównaniu z miłośnikami scen Beats i Pozdro Techno są nieco mniej zainteresowane kupowaniem na terenie festiwalu produktów innych niż jedzenie i picie (czyli np. festiwalowej odzieży bardziej istotnej dla przedstawicieli społeczności techno). Natomiast w przypadku osób, które nie mieszkają w Białymstoku stosunkowo ważniejsze okazały się wydatki w pubach, klubach, restauracjach oraz związane z poruszaniem się po mieście.

POLITKA INFORMACYJNA I KOMUNIKACJA W SOCIAL MEDIACH

Ankieta internetowa nie zawierała pytań odnoszących się wprost do kwestii komunikacji UTDF z uczestnikami i uczestniczkami, chociaż dawała możliwość wypowiedzenia się na temat poszczególnych jej aspektów. Jak zostało wspomniane wcześniej, pojedyncze głosy respondentów zwracały uwagę na możliwą poprawę w informowaniu o przebiegu Festiwalu przy okazji zakupu biletów, bardziej wyczerpujące informacje o line-upie, czy wprowadzenie festiwalowej aplikacji mobilnej. Wątek komunikacji oraz festiwalowych social mediów był natomiast rozwijany podczas wywiadów jakościowych.

Można zwrócić uwagę, że często opinie osób badanych na temat komunikacji w mediach społecznościowych pokrywały się z perspektywą patrzenia na UTDF jako ewoluujący organizm. Dostrzegano zmiany w komunikowanych treściach na przestrzeni lat, nostalgicznie wracając do viralowych kampanii (np. wykreowanych w nich postaci Damianka, Cinka), jednocześnie zwracając uwagę, że komunikacja pozostaje spójna i nawiązująca do głównych idei wydarzenia (np. „Trochę może brakuje tych dawnych filmików, bo one zawsze robiły furorę

w Internecie, no ale powroty i powtarzanie czegoś takiego by nie wypaliło raczej. Warto chyba iść dalej, a nie kręcić się w kółko i stać w miejscu”, „Kiedyś ich materiały promocyjne miały fajny wydźwięk, ale nie wiem czy powrót do tego teraz i robienie czegoś podobnego by się udało”).

Osoby badane kilkakrotnie wyrażały ambiwalentne opinie na temat atrakcyjności i skuteczności obecnej strategii komunikacji. Z jednej strony chwalono podnoszenie kwestii społecznych, walory edukacyjne, szczerść przekazu (tutaj wskazywano również wyczerpujące posty na profilach Jędrzeja Dondziło), z drugiej zwracano uwagę na mniejsze natężenie humoru, czy regularności w publikowaniu informacji. Mieszane opinie wzbudziła również akcja związana z grą planszową Business Techno The Game. Dla niektórych badanych przyciągająca uwagę, dla innych zbyt krótka, chaotyczna, niejasna, potencjalnie dystansująca od Festiwalu (por. np. „widać ewolucję w stronę przerostu formy nad treścią, [...] to już było trochę *too much*, bo może ta wizja nie będzie w ogóle będzie jasna dla osób, które dopiero mogłyby zacząć swoją przygodę z festiwalem i to byłoby dla nich zupełnie niezrozumiałe”).

Należy zauważyć, że zróżnicowane opinie na temat komunikacji w mediach społecznościowych trudno jednocześnie powiązać z wiekiem, czy przywiązaniem do poszczególnych scen, chociaż w naturalny sposób, bardziej doświadczeni uczestnicy i uczestniczki Festiwalu z nostalgią wspominali wcześniejsze akcje promocyjne, podkreślając również ich potencjał wyrosły z niewymuszonego humoru oraz ducha DIY.

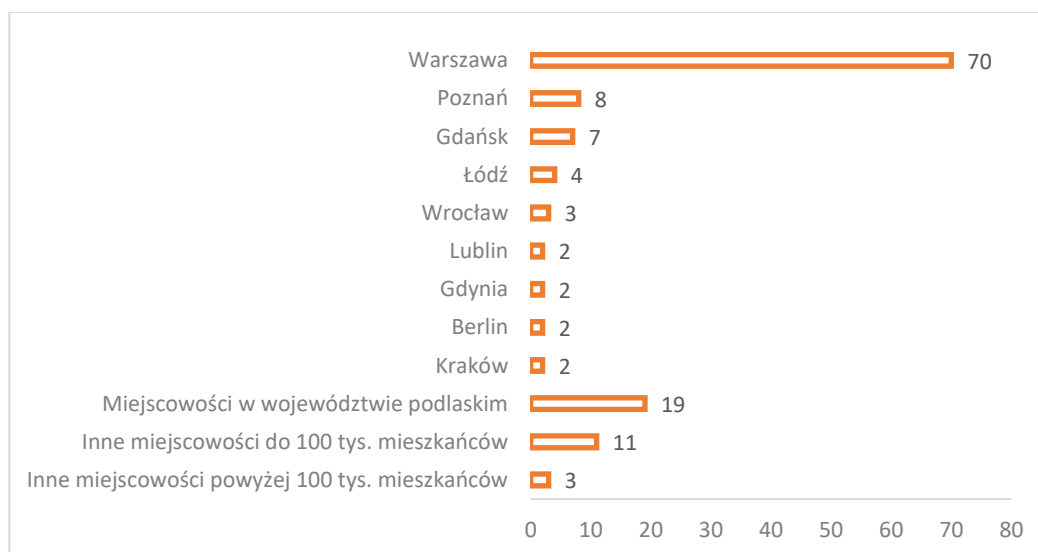
BADANI SPOZA BIAŁEGOSTOKU

Co roku, istotną grupą uczestników UTDF są osoby przyjeżdżające na to wydarzenie spoza Białegostoku. Badanie kwestionariuszowe zostało skonstruowane w taki sposób, aby móc uzyskać dodatkowe odpowiedzi od tej kategorii osób, a tym samym lepiej zrozumieć czym się charakteryzują.

Ogólny rozkład motywacji do udziału w Festiwalu był wśród przyjezdnych respondentów zbliżony do rozkładu ogólnego. Wyraźnie najczęściej zwracano uwagę na emocjonalne przywiązanie do UTDF oraz możliwość zobaczenia artystów, których się nie zna. Na trzecim miejscu znalazła się motywacja spotkań ze znajomymi, choć – co zrozumiałe – nie wybierana tak powszechnie jak w przypadku osób badanych mieszkających w Białymstoku. W porównaniu do całej populacji przyjezdni wyróżniają się silniejszym przywiązaniem do Sceny Pozdro Techno. Jednocześnie są nieco starsi – średnia wieku w tej grupie badanych wyniosła 29,7 lat (mediana 29). Podobnie jak w całej badanej populacji nie ma w tej grupie wyraźnej dysproporcji pomiędzy kobietami i mężczyznami. Badani spoza Białegostoku wyżej ocenili atrakcyjność artystów występujących na tegorocznej edycji Festiwalu. Odpowiedzi „bardzo dobrze” udzieliło 31,4% badanych w porównaniu z 23,1% w całej populacji. Łącznie osoby spoza Białegostoku udzieliły 66,7% pozytywnych odpowiedzi wobec 60,6% w całej populacji.

Skąd pochodzą osoby badane, które przyjechały na UTDF? Jak pokazuje wykres poniżej, większość osób z tej grupy deklaruje stały pobyt w Warszawie (70 osób, tj. ponad 52% przyjezdnych). Niemal 15% (19 wskazań) pochodzi z mniejszych miejscowości województwa podlaskiego, przynajmniej troje badanych pochodziło z dużych miast wojewódzkich – Poznania, Gdańska, Łodzi i Wrocławia.

Wykres 14. Miejsce zamieszkania osób przyjeżdżających na Festiwal spoza Białegostoku

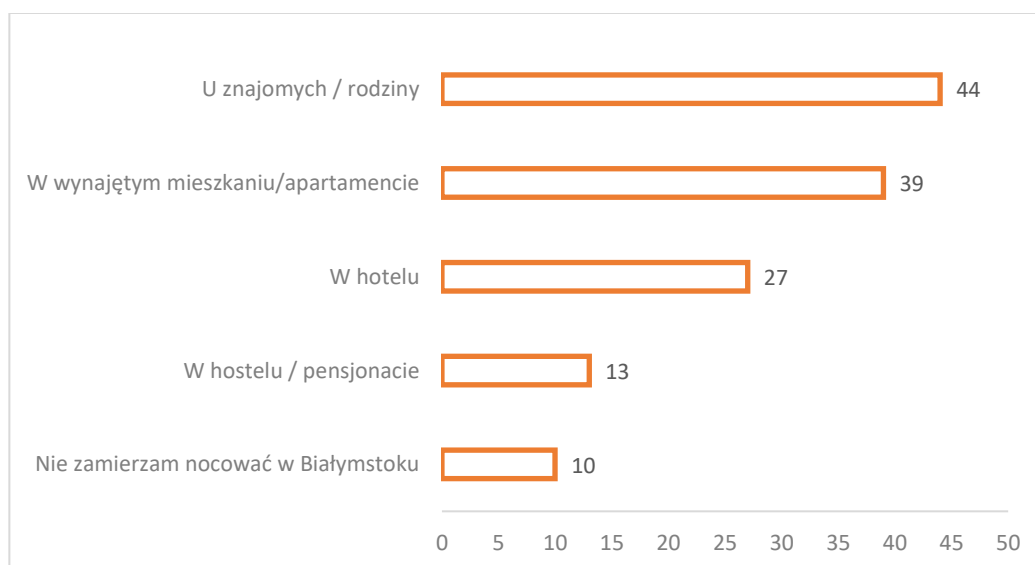

Źródło: badanie własne. N=133

Badani deklarowali, że przyjeżdżają do Białegostoku przeciętnie na trzy do czterech dni (mediana: 3, średnia, 3,39), przy czym deklarowany pobyt miał tendencję do wydłużania się w przypadku osób, które przyjechały na Festiwal z daleka. Średnia długość pobytu dla osób z województwa podlaskiego wynosił 2,31 dnia; osób mieszkających w Warszawie 3,23 dnia; osób z pozostałych miejscowości 3,54 dnia.

Na wykresie poniżej widać, że osoby badane korzystają z różnych możliwości noclegu w Białymstoku. Najczęściej wskazywaną odpowiedzią było zatrzymanie się u znajomych lub rodziny, ale większość respondentów (79 wskazań, 59,4%) wynajmuje przestrzeń do spania, co wiąże się z omówioną wcześniej kwestią wydatków osób przyjezdnych podczas Festiwalu i przyczynia się do wpływu UTDF na lokalne otoczenie społeczno-gospodarcze.

Wykres 15. Gdzie zamierzasz nocować w czasie UTDF?

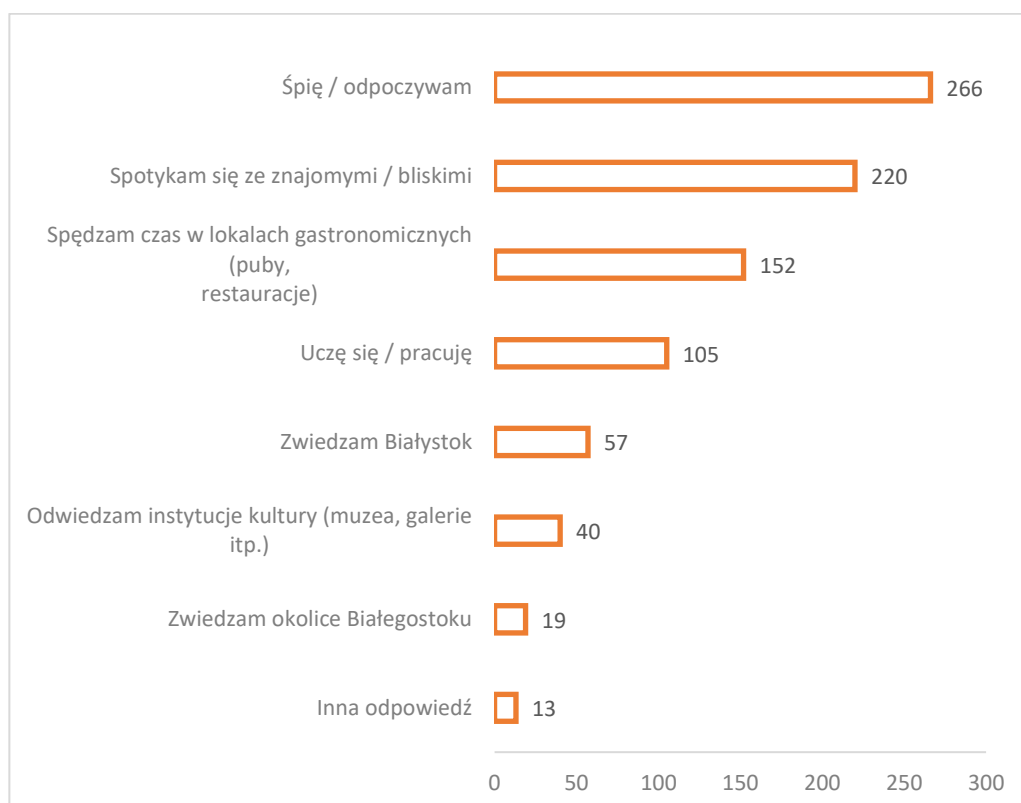

Źródło: badanie własne. N=133

SPĘDZANIE CZASU W BIAŁYMSTOKU

Respondentów poproszono również o zaznaczenie aktywności, na których upływa im czas pomiędzy wydarzeniami festiwalowymi. Pytanie to wydaje się istotne, m. in. ze względu na sygnalizowaną już wyżej potrzebę części uczestników UTDF aktywniejszego spędzania wolnego czasu pomiędzy wieczornymi wydarzeniami muzycznymi. Osoby badane, na podstawie swoich doświadczeń z obecnej i poprzednich edycji Festiwalu, mogły zaznaczyć maksymalnie trzy kategorie odpowiedzi, które najlepiej charakteryzują ich aktywność w tym czasie. Wyniki zostały zestawione na wykresie poniżej.

Wykres 16. Sposoby spędzania czasu pomiędzy wydarzeniami festiwalowymi

Źródło: badanie własne. N=393

Deklarowane aktywności różnią się pomiędzy poszczególnymi kategoriami badanych. Co zrozumiałe, nieco inaczej spędzają czas osoby, które przyjechały na Festiwal spoza Białegostoku. Niemal jedna trzecia (30,2%) takich osób deklaruje, że poświęca swój czas na zwiedzanie miasta lub okolic (podobnie czyni 5,6% białostoczan, z których część – jak można wywnioskować m. in. z wywiadów pogłębionych – służy prawdopodobnie jako przewodnicy przyjezdnym). Jeszcze większy odsetek (41,7%) przyjezdnych spędza czas w lokalach gastronomicznych (pubach, restauracjach), w porównaniu do 26,4% białostoczan. Wyniki te pokazują wyraźnie, że osoby przyjeżdżające do miasta są ciekawe tego, co ono oferuje i są w stanie poświęcić temu swój czas oraz pieniądze (co potwierdzają wyniki dotyczące wydatków). Podobnie wśród mieszkańców Białegostoku i innych miejscowości rozłożyły się natomiast odpowiedzi dotyczące odwiedzania instytucji kultury.

Deklarowane aktywności różnią się również do pewnego stopnia w zależności od ulubionej sceny. Dla przykładu, odpowiedź „śnie/odpoczywam” zaznaczyło 76% zwolenników sceny Pozdro Techno, około 70% zwolenników Sceny Beats i Czwartej Sceny Czwórki oraz 64% Centralnego Salonu Ambientu, co sugeruje różnice w sposobie i intensywności festiwalowych doświadczeń. Blisko połowa (49,1%) zwolenników sceny Pozdro Techno odwiedza lokale gastronomiczne (dla sceny Beats odsetek ten wynosi 34,1%; Czwartej Sceny Czwórki 27,5%; Centralnego Salonu Ambientu 40,5%). Zwolennicy tej ostatniej sceny wydają się grupą starającą się jak najpełniej wypełnić swój czas w czasie Festiwalu, aż 26,2% deklaruje odwiedzanie instytucji kultury, 23,8% zwiedzanie Białegostoku lub okolic.

Istnieją też pewne zależności pomiędzy aktywnościami w czasie Festiwalu a wiekiem respondentów. Wraz z wiekiem spada mianowicie odsetek osób spotykających się ze znajomymi (wśród najmłodszych uczestników, tj. w kategorii 17-24 lata odsetek ten wynosi 64,6%, podczas gdy dla osób w wieku 40+ tylko 48,2%), rośnie natomiast gotowość do zwiedzania miasta i okolic (8,1% wśród najmłodszych, 27,5% wśród najstarszych). W lokalach gastronomicznych najczęściej spędzają czas osoby w wieku 25-39 lat (47,1%).

UP TO DATE FESTIVAL A MIASTO I REGION

Zainteresowanie jakim cieszy się UTDF jest istotnym elementem promocji walorów turystycznych oraz oferty kulturalnej Białegostoku i województwa podlaskiego. Badanie skupiło się więc także na tych kwestiach, próbując rozpoznać wizerunek miasta i regionu wśród uczestników Festiwalu. Respondenci zostali m. in. poproszeni o wskazanie miejsc lub aktywności możliwych do polecenia osobom, które przyjechały po raz pierwszy na Festiwal i chciałyby spędzić trochę wolnego czasu w Białymstoku.

Tabela 6. Jakie miejsca lub aktywności polecilibyś osobie, która przyjechała pierwszy na UTDF i chciałyby spędzić trochę wolnego czasu w Białymstoku?

Miejsca lub aktywności	Liczba odpowiedzi
Pałac Branickich	28
Instytucje kultury (Galeria Arsenał, Opera i Filharmonia Podlaska, muzea)	18
Rynek Kościuszki	18
FOMO	13
Okoliczna przyroda (lasy)	13
Lokalna gastronomia	11
Supraśl	10
Parki (Planty, Zwierzyniecki)	10
Zoo	10
Zwiedzanie	9
Centrum	7
Nie wiem	4
Bojary	4
Epi-centrum nauki	3
Tykocin	3
Pub Fiction	3
Jazda na rowerze miejskim	3

Źródło: badanie własne. N=165

Pytanie to miało na celu ustalenie, jakie miejsca lub aktywności badani uczestnicy uznają za najciekawsze, najbardziej atrakcyjne wizytówki miasta. Miało ono charakter otwarty, aby nie sugerować osobom badanym żadnych odpowiedzi. W tabeli powyżej zostały zebrane miejsca i aktywności, które zostały wskazane przez respondentów przynajmniej trzykrotnie. Jak widać, najpopularniejsze odpowiedzi można podzielić na kilka podstawowych kategorii, takich jak:

- najważniejsze zabytki (Pałac Branickich, Rynek Kościuszki, Centrum);
- instytucje kultury (szczególnie często wspomniano Galerię Arsenał oraz Operę i Filharmonię Podlaską);
- tereny zielone w mieście (parki, zoo);
- lokalną specyfikę (jedzenie, Bojary);
- atrakcyjność regionu (Supraśl, Tykocin, lasy).

Warto zwrócić uwagę na różnice w odpowiedziach na to pytanie wśród białostoczan i uczestników Festiwalu spoza miasta. W drugiej z grup w mniejszym stopniu reprezentowane były niektóre kategorie, przede wszystkim takie jak tereny zielone w mieście oraz atrakcyjne miejsca w regionie, co może być w jakiś sposób wykorzystane do promocji wydarzenia (i faktycznie było realizowane np. poprzez informacje w social mediach przed edycją 2022 r.) lub z myślą o tworzeniu dodatkowych wydarzeń podczas trwania Festiwalu.

Osoby badane zostały również poproszone o ustosunkowanie się do kilku opinii dotyczących Białegostoku. Miało to na celu pokazanie ogólnego nastawienia emocjonalnego uczestników UTDF do miasta, w którym odbywa się wydarzenie. Wyniki zostały zestawione w tabeli numer 7.

Zdecydowana większość badanych (92,9%) zgadza się ze stwierdzeniem, że Białystok jest dobrym miastem dla wydarzeń takich jak UTDF, a podobnie duży odsetek (87,2%) stwierdza ponadto, że wydarzenie to przyciąga do Białegostoku wiele osób z różnych stron Polski i świata. Wreszcie, niemal wszyscy respondenci (95,2%) stwierdzili, że dzięki Festiwalowi wizerunek stolicy województwa podlaskiego jest lepszy. Osoby badane niemal jednomyślnie wykazały więc pozytywne nastawienie emocjonalne do miasta, w którym organizowany jest Festiwal.

Tabela 7. Stwierdzenia dotyczące Festiwalu jako wydarzenia organizowanego w Białymstoku

	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Ani tak, ani nie	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Białystok jest dobrym miastem dla wydarzeń takich jak UTDF	70,6%	22,3%	4,3%	1,9%	0,9%
UTDF przyciąga do Białegostoku wiele osób z różnych stron Polski i świata	53,6%	33,6%	11,4%	1,4%	0,0%
Poza wydarzeniami UTDF pobyt w Białymstoku jest nudny	13,7%	18,5%	26,5%	23,2%	18,0%
Dzięki UTDF wizerunek Białegostoku jest lepszy	70,6%	24,6%	3,8%	0,9%	0,0%

Źródło: badanie własne. N=220

Jedynym twierdzeniem z tej puli, które okazało się różnicować badane osoby jest zdanie mówiące, że poza wydarzeniami festiwalowymi pobyt w Białymstoku jest nudny. O nudzie tego miasta częściej zaświadczali jego mieszkańcy (35,1%) niż przyjezdni (25,5%). Najmłodsi respondenci nie potwierdzali tej tezy częściej niż inni, ale za to zdecydowanie rzadziej jej zaprzeczali. Przecząco na temat białostockiej nudy wypowiedziało się 33% ankietowanych w wieku do 24 lat, wobec 54,8% starszych badanych. Wydaje się to pokazywać wyraźną potrzebę aktywnego i ciekawego spędzania czasu przede wszystkim przez młodych mieszkańców miasta (podczas UTDF skupionych bliżej Sceny Czwórki, zainteresowanych społeczno-towarzyskim wymiarem wydarzenia).

Osoby badane podczas wywiadów jakościowych chętnie zwracały uwagę na fakt, że UTDF promuje miasto i region, jednocześnie przełamując istniejące stereotypy. Nie tylko występujące w innych częściach Polski (skojarzenie Białegostoku i podlaskiego z disco polo, peryferiami, zacofaniem), ale również funkcjonujący wśród białostoczan autostereotyp miasta jako miejsca, w którym nie realizuje się pomysłów nowatorskich, nowoczesnych, *up to date*. W tym kontekście

muzyczna niszowość Festiwalu jest jednym z jego największych zasobów, ułatwia bowiem skojarzenie wyrazistego charakteru wydarzenia z konkretnym miejscem.

Podczas wywiadów podkreślano również wartość opinii, jakie wyrażają o UTDF artyści. Komunikują oni swoimi kanałami wysokie oceny nie tylko na temat Festiwalu, ale również jego uczestników, organizatorów i miejsca wydarzenia. Zdaniem niektórych rozmówców, może to być wymierny bodziec rozwoju turystyki (w tym turystyki kulturowej) w mieście i regionie.

PODSUMOWANIE

Przeprowadzone badanie jednoznacznie pokazuje Up To Date Festival jako wydarzenie ważne i powszechnie cenione przez uczestników. W istocie, takie wnioski nie powinny być zaskoczeniem dla nikogo, kto miał okazję uczestniczyć w UTDF lub choćby zetknąć się z opiniami na temat tego wydarzenia w mediach lub komentarzach internautów. Jednocześnie wyniki badania sugerują, że Festiwal i jego organizatorzy stoją na swego rodzaju rozstaju dróg dalszego rozwoju wydarzenia. Nadzieje i oczekiwania związane z powrotem do organizacji Festiwalu bez konieczności restrykcyjnego przestrzegania reżimu sanitarnego oraz zmiany artystyczne, związane np. z ograniczeniem występów artystów hip-hopowych, uwypukliły zróżnicowane potrzeby i sposoby doświadczania UTDF przez różne grupy odbiorców. Trudno jest uchwycić, jaki rodzaj publiczności w ogóle nie pojawił się na tegorocznej edycji, np. ze względu na niewielką liczbę artystów hip-hopowych lub nieobecność wielkich nazwisk sceny elektronicznej oraz co takie osoby miałyby do powiedzenia o teraźniejszości i przyszłości Festiwalu. Wśród obecnych, przebadanych uczestników i uczestniczek rysują się jednak dość istotne różnice opisane w tym raporcie.

Wracając syntetycznie do wyników badania można przypomnieć, że rdzeń uczestników i uczestniczek stanowią osoby zainteresowane sceną techno, emocjonalnie przywiązane do Festiwalu, doświadczone zarówno wcześniejszymi edycjami UTDF jak też innymi imprezami organizowanymi w Polsce lub zagranicą.

Są to osoby często przyjeżdżające na wydarzenie spoza Białegostoku, przede wszystkim z Warszawy lub innych dużych miast. Są otwarci na nowe pomysły i propozycje, m. in. dodatkową ofertę spędzania czasu w festiwalowy weekend. Jednocześnie jest to grupa, której średnia wieku jest ponadprzeciętna i prawdopodobnie w przyszłości będzie wzrastać. Należy postrzegać to jako wyzwanie dla organizatorów, podobnie jak nostalgiczne nastroje części z badanych osób. W tym momencie są one stosunkowo marginalne, ale w przyszłości mierzenie się ze wspomnieniami o starych, dobrych festiwalowych czasach może być dla organizatorów rosnącym brzemieniem (i swoistym paradoksem dla wydarzenia, które tytułarnie jest *up to date*).

Najmłodszy uczestnicy i uczestniczki Festiwalu to częściej mieszkańcy Białegostoku lub okolic. Widzą oni UTDF mniej jako wydarzenie muzyczne, a bardziej społeczno-towarzyskie, dające możliwość spędzenia wolnego czasu w wyjątkowej przestrzeni i niepowtarzalnej atmosferze. Młodzi czują się mniej związani ze sceną techno, mentalnie i fizycznie znajdują się bliżej strefy gastro czy Sceny Czwórki, częściej patrząc tęskno na możliwość powrotu artystów hip-hopowych. Emocjonalne przywiązanie do Festiwalu nie jest w nich jeszcze wykształcone tak silnie.

Wydaje się więc, że w przyszłości na drodze UTDF może stanąć brak niektórych grup odbiorców. Z jednej strony stopniowo starzejącej się i możliwe, że topniejącej społeczności techno. Z drugiej, odpływ młodszych uczestników oraz mieszkańców Białegostoku i okolic, co groziłoby pewnym odklejeniem wydarzenia od społeczności lokalnej, utratą statusu wyjątkowego wydarzenia na tle lokalnej oferty kulturalnej. Oczywiście, odpływ ten nie jest koniecznością i nietrudno zauważyć, że potencjał festiwalowej marki jest ogromny. Głosy, które udało się zebrać w trakcie badania sugerują jednak, że jakość odbioru przyszłych edycji UTDF może zależeć od podjęcia decyzji w kilku newralgicznych kwestiach. Przedstawione one zostały poniżej jako seria dychotomii, chociaż należy uznać, że w praktyce nie muszą to być alternatywy. Takie zestawienie pokazuje raczej różnorodność perspektyw patrzenia na Festiwal wśród osób, które go odwiedzają. Do omawianych wyżej istotnych kwestii oraz wyzwań należą więc:

- więcej występów szerzej znanych artystów vs. autorski, niszowy line-up;
- skupienie się na muzyce elektronicznej / techno vs. powrót do występów hip-hopowych;

- orientowanie się na oczekiwania doświadczonych uczestników vs. przyciąganie młodych ludzi;
- rozwijanie autorskiej scenografii przestrzeni Festiwalu vs. oparcie się na zastanych walorach miejsc (industrialny klimat stadionu, pałacowe przestrzenie Salonu Ambientu);
- mnożenie dodatkowych atrakcji w ciągu dnia vs. skupienie się na organizacji wydarzeń wieczornych;
- rozwój alternatywnych propozycji spędzania czasu podczas Festiwalu (rozwój strefy gastro, pokazy filmów itp.) vs. skupienie się na muzycznej stronie wydarzenia;
- zwiększanie vs. zmniejszanie widoczności oraz stopnia ingerencji ochrony w odbiór przeciętnych uczestników i uczestniczek wydarzenia;
- szukanie nowych tematów akcji społecznych vs. dalsze skupianie się i lepsza promocja tematów, które realizowano wcześniej;
- nowe kanały i sposoby komunikacji w mediach vs. kontynuacja dotychczasowych strategii.

Autorzy raportu wyrażają nadzieję, że wyniki oraz interpretacje zawarte w niniejszym raporcie okażą się przydatne w pracy organizatorów i przyczynią się do dalszego rozwoju Up To Date Festival.